

POKRET "ODBRANIMO ŠUME FRUŠKE GORE"
STUDIJA SLUČAJA

(NE)ZAŠTIĆENO
PRIRODNO DOBRO

Lokalitet Kesten

NACIONALNI PARK
FRUŠKA GORA

HEINRICH
BÖLL
STIFTUNG

p o k r e t
Odbranimo šume
Fruške gore

AIG
ARH IN GREEN

POKRET "ODBRANIMO ŠUME FRUŠKE GORE" STUDIJA SLUČAJA

Impresum

Autorke
Nataša Komljenović
Dragana Arsić

Izdavač
Udruženje za zaštitu šuma

Dizajn i prelom
Nataša Komljenović

Podržano od strane Heinrich Boll Stiftung

Oktobar 2022.
Novi Sad

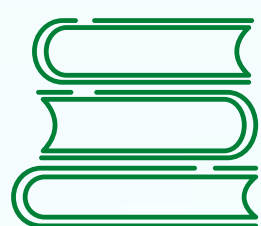

**HEINRICH
BÖLL
STIFTUNG**

p o k r e t
Odbranimo šume
Fruške Gore

AIG
ARH IN GREEN

POKRET "ODBRANIMO ŠUME FRUŠKE GORE" STUDIJA SLUČAJA

SADRŽAJ

Uvod	4
1. Zarobljavanje zaštićenog područja prirode	5
2. Nelegalni betonski put	11
3. Kako se kroji priroda po meri krupnog kapitala	17
4. "Zeleni" investitorski urbanizam	20
5. "Upomoć" inspekcije	24
6. "Tišina" institucija	28
7. Uloga zarobljenih institucija	30

UVOD

Uzurpacije na lokalitetu Kesten, koji je delom u granicama Nacionalnog parku Fruška gora, a delom u rubnom području koje je takođe zaštićeno u okviru Ekološke mreže Srbije, su paradigma stanja u kojem se nalaze zaštićena područja prirode Srbije. **To je stanje izloženosti enormnim pritiscima od strane finansijski i politički moćnih ljudi i kompanija, stanje tajkunskih dilova i sprege sa zarobljenim institucijama, stanje koje za posledicu ima izgradnju, urbanizaciju, eksploataciju, što je suštinski sve u suprotnosti sa osnovnim načelima zaštite prirode i važećim zakonima.**

Dešavanja na lokalitetu Kesten su i paradigma poražavajuće uloge nadležnih institucija i inspekcija koje su od stanja na početku 2020.god "sve je nezakonito", u protoku vremena od 2 godine omogućile "peglanje" izdavanjem naknadnih saglasnosti i ostalih "papira", da bi sada imali stanje "pa sve je po zakonu".

Takođe, dešavanja na Kestenu su i ilustracija negativne uloge Srpske pravoslavne crkve/Eparhije sremske kojoj je vraćena 1/4 površine Nacionalnog parka u postupku restitucije, da bi ona nekoliko godina kasnije započela otuđivanje parcela u cilju sticanja profita, čime se evidentno ugrožava javni interes i prirodno dobro od nacionalnog značaja.

Nepobitne činjenice su: velika površina Nacionalnog parka je ograđena, šuma bespravno posečena, šuma zarobljena, biodiverzitet ugrožen, ekološki koridori presečeni, javni i tradicionalni putevi blokirani, tradicionalne planinarske staze blokirane, potoci i izvor blokirani, izgrađen privatni betonski put, započeta masivna izgradnja turističko-ugostiteljskog kompleksa sa komercijalnom svrhom.

Prirodno dobro je nedostupno i ljudima i životinjama, a slobodno korišćenje prirodnog dobra je ne samo garantovano našim zakonima, već je i civilizacijska tekovina. Fruška gora je dobila status nacionalnog parka 1960.godine, a danas, 60 godina kasnije vidimo kako se od nje otkida deo po deo.

Istražili smo javne politike, koruptivne radnje, zloupotrebe i odgovornosti nosilaca javnih ovlašćenja u vezi sa nelegalnom gradnjom i drugim uzurpacijama na brdu Kesten. Istražili smo odgovornost državnih organa i institucija u upravnim postupcima kod izdavanja saglasnosti, donošenja odluka i vršenja nadzora. Istražili smo odgovornosti nadležnih pokrajinskih institucija i organa izvršne vlasti koji su omogućili privatnim licima da započnu izgradnju objekata suprotno važećim zakonima i propisima koji se odnose na zaštićena područja prirode. Istražili smo odgovornost upravljača JP "Nacionalni park Fruška gora" koji je svojim radnjama ili nečinjenjem omogućio privatnom licu da gradi objekte i vrši druge uzurpacije suprotno važećim zakonima i propisima. Svi oni, sistemski udruženi omogućili su privatnim licima, moćnim vlasnicima kapitala da ostvaruju svoje privatne interese na štetu javnih.

Od momenta otkrivanja prostorne uzurpacije Kestena do danas prošlo je 33 meseca. U martu 2020.god dok smo svi bili zatvoreni tokom uvedenog policijskog časa zbog pandemije Covid virusa, planinari iz sela Ledinci na obronku brda Kesten, su nam javili da je započelo ograđivanje velikog područja, da je seča šume već urađena i da se probija široki put kroz šumu trasom gde nikad nije bila ni šumska staza. Izgledalo nam je tada da će nići samo jedna porodična vila sa poljoprivrednim gazdinstvom. A upravo sa tom pričom su se supružnici Sanja i Nebojša Petrić, vlasnici kompanija "Galens invest" i "Promist" obratili javnosti pred naš protest u septembru 2020. "Svi za Kesten - Kesten za sve - Oslobođanje Žute planinarske staze".

Obmanuli su tada javnost, jer samo par meseci kasnije odobren im je Urbanistički projekat turističko-ugostiteljskog objekta od 8.000m² u obuhvatu područja od 30ha. Oni su obmanuli javnost, a Pokrajinski zavod za zaštitu prirode, Opština Beočin, inspekcije i JP "Nacionalni park Fruška gora", udruženim snagama su im ispunjavali sve želje, jednu po jednu i sve na štetu zaštićenog prirodnog dobra i javnog interesa. U ovom servilnom i visokokoruptivnom poduhvatu, niti za jedan njihov zahtev, ni želju institucije nisu dale odgovor "ne".

1. ZAROBLJAVANJE ZAŠTIĆENOG PODRUČJA PRIRODE

U okviru ovog poglavlja tekstualno i grafički predstavljamo masivno ograđivanje šuma, livada, šumo-stepa, pašnjaka u zoni Nacionalnog parka Fruška gora (u daljem tekstu NPFG) i u zoni neposrednog uticaja na Nacionalni park, blokiranje javnih puteva i planinarskih staza na brdu Kesten.

Početkom 2020. godine dolazi do masivnog ograđivanja u zoni Nacionalnog parka Fruška gora, u zoni neposrednog uticaja na Nacionalni park u širem okruženju lokaliteta Kesten, selo Rakovac, Opština Beočin. Aktivisti Pokreta „Odbranimo šume Fruške gore“ (u daljem tekstu Pokret OŠFG) uočavaju problem tokom marta i aprila 2020. godine, u periodu policijskog časa uvedenog zbog pandemije virusa Covid 19. Nakon dva meseca istraživanja i prikupljanja informacija putem zahteva za pristup informacijama od javnog značaja i podataka sa terena od ljudi koji žive blizu lokaliteta, Pokret OŠFG 02.06.2020.godine zvanično pokreće institucionalnu borbu protiv uzurpacije zaštićenog područja prirode masivnim ograđivanjem koje do tada još nije viđeno u Nacionalnom parku Fruška gora, niti u bilo kojem drugom nacionalnom parku u Srbiji. Institucionalna borba kreće detaljnom inspekcijskom prijavom koja je upućena Pokrajinskom sekretarijatu za urbanizam i zaštitu životne sredine, Pokrajinskom zavodu za zaštitu prirode i Odeljenju za inspekcijske poslove zaštite životne sredine na teritoriji Opštine Beočin.

Inspekcijskom prijavom se konstatuju krizne tačke, odnosno konkretna mesta na kojima je vidljivo da je započeo proces zarobljavanja zaštićenog područja prirode, jer su na njima pozicionirane metalne zaključane kapije i žičana ograda:

1. Na parceli 4018 K. O. Rakovac, Opština Beočin, (javni nekategorisani put u javnoj svojini) postavljena je metalna zaključana kapija. Pozicija kapije i ograde je u zoni Nacionalnog parka Fruška gora, čime je onemogućeno korišćenje javnog nekategorisanog puta.

2. Na parceli 4045 K. O. Rakovac, Opština Beočin (javni nekategorisani put u javnoj svojini) postavljena je metalna zaključana kapija. Pozicija kapije i ograde je u zoni Nacionalnog parka Fruška gora, čime je onemogućeno korišćenje javnog nekategorisanog puta.

3. Na parceli 2447 K. O. Rakovac, Opština Beočin (privatna parcela) postavljena je metalna zaključana kapija. Kapijom se blokira pristup parcelama 2450 i 2451 K.O. Rakovac, Beočin, koje su u državnom vlasništvu i u zoni Nacionalnog parka Fruška gora. Takođe se blokira pristup javnom nekategorisanom putu oznake 2454 K. O. Rakovac, Beočin.

4. U momentu podnošenja inspekcijske prijave nisu se još znale razmere masivnog ograđivanja, obim postavljene ograde u kilometrima, niti koje su sve parcele obuhvaćene u ograđenom prostoru, odnosno da li su samo privatne ili ima i državnih parcela sa područja Nacionalnog parka Fruška gora ili državnih parcela u vlasništvu sela Rakovac i Opštine Beočin.

Pozicioniranjem kapija i postavljanjem masivne ograde na javnim nekategorisanim putevima koji se tradicionalno koriste, onemogućeno je slobodno kretanje stanovništva, turista, planinara i životinja (divljači). Masivnim ograđivanjem presečeni su svi ekološki koridori sa tog područja Fruške gore koji se spajaju sa ekološkim koridorima priobalja Dunava, što čini jedinstvenu celinu staništa i vrsta identifikovanu kao područje Natura 2000.

Pored blokiranja javnih nekategorisanih puteva dolazi i do blokiranja planinarske staze sa nazivom „žuta staza“ (zbog žute markice kojom je označena). „Žuta staza“ se tradicionalno koristi već decenijama unazad, a povezuje priobalje Dunava, selo Rakovac i Zmajevac na grebenu Fruške gore. Staza nosi oznaku 1-31-19 i pod tom šifrom se nalazi u popisu svih pešačkih staza Planinarskog saveza Vojvodine.

(<http://planinari.org.rs/staze/PopisStaza/RegistarPesackihStazaVojvodina.xls>).

Inspekcijskom prijavom Pokret OŠFG ukazuje na to da staza koja ide od manastira Rakovac do izvora Neven i nastavlja dalje ka naselju Salaksije takođe nije više dostupna kao posledica ovakvog masivnog ograđivanja.

Pored onemogućavanja kretanja ljudi, vrlo brzo je bilo primetno i otežano kretanje životinja, što je ukazalo na remećenje uspostavljene ravnoteže ekoloških koridora u zonama zaštićenih i strogo zaštićenih životinjskih vrsta čija se staništa nalaze u navedenom području. Takođe, pregrađena su tradicionalna pojila za stoku u podnožju brda Kesten na izvoru Neven, koji se nalazi na području Nacionalnog parka Fruška gora. Skreće se pažnja inspekcijskom prijavom da dolazi do blokiranja pristupa spomeniku kulture – crkvici uklesanoj u steni, poznatoj kao Isposnica Isaije Parivodskog. Ona je uklesana u steni početkom 18. veka i ima izuzetnu vrednost jer je jedina isposnica u Vojvodini tog tipa. Uz to, prijavom se naglašava da je naročito ugrožen pristup sa severozapadne strane iz pravca Ledinaca.

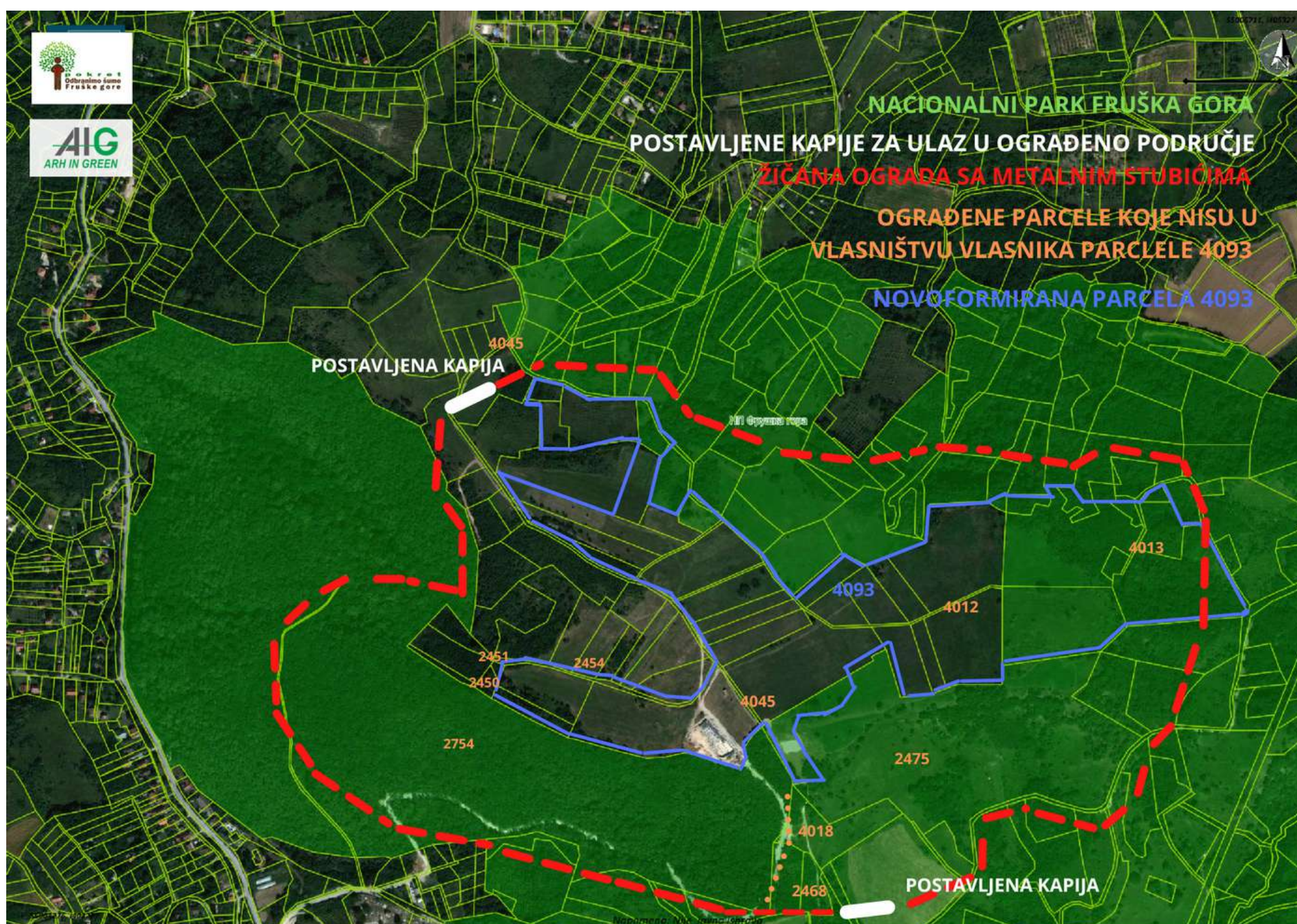
Posebno se putem inspekcijske prijave ukazuje na krčenja većih površina pod šumama u zoni Nacionalnog parka Fruška gora, naročito neposredno u zonama šumo-stepa gde su staništa zaštićenih i strogo zaštićenih vrsta područja BE021a. Ovo su staništa u okviru prostorne celine „Područje neposrednog uticaja na Nacionalni park Fruška gora“ i navedene su u Prostornom planu područja posebne namene Fruška gora (u daljem tekstu PPPPNFG). **Insistira se na tome da se pregleda kompletno područje i izvrši inspekcijski nadzor jer je uočeno krčenje šuma, izvođenje zemljanih i grubih građevinskih radova koji su započeli u toku vanrednog stanja uvedenog zbog pandemije virusa Covid 19 (tokom meseca marta 2020. godine).**

Kako se navodi i apostrofira na kraju inspekcijske prijave, s obzirom na to da je reč o nezakonitim radnjama koje imaju negativan uticaj na zaštićeno područje prirode, na zaštićene i strogo zaštićene biološke vrste, kao i da su u pitanju radnje koje lokalnom stanovništvu, planinarima i turistima ograničavaju slobodno korišćenje javnih puteva i javnog i prirodnog dobra, apeluje se na sve navedene institucije i inspekcije da po dobijanju prijave donesu hitne mere obustave svih daljih radova, do sačinjavanja konačnog izveštaja i konačnog nalaza o utvrđenom stanju i merama prema subjektima koji će biti predmet nadzora. Takođe se insistira da institucije i inspekcije, shodno svojim nadležnostima i zakonskim ovlašćenjima, urade stručni nadzor i da Pokret OŠFG povratno obaveste o preduzetim aktivnostima i merama.

Pored pitanja nezakonitog ograđivanja sastavni deo ove inspekcijske prijave su i konkretni podaci vezani za izgradnju betonskog puta o čemu će biti reči u narednom poglavlju pod nazivom „Nelegalni betonski put u zaštićenom području“.

Primetno je da pokrajinska inspekcija za zaštitu životne sredine zanemaruje, odnosno svesno ignoriše pitanje postavljanja nelegalne ograde i postupa samo po pitanju nelegalnog betonskog puta što daje prostora investitoru da 10.08.2020.godine podnese zahtev (naknadni) za pribavljanje saglasnosti za ograđivanje. **Dakle, tek nakon urađenog inspekcijskog i terenskog nadzora od strane inspekcije i Pokrajinskog zavoda za zaštitu prirode (u daljem tekstu PZZP) konstatuje se da investitor Nebojša Petrić nema Uslove zaštite prirode za postavljanje ograde i to daje prostora investitoru da krene u proceduru ishodovanja uslova. Nekoliko meseci kasnije, tačnije 19.08.2020.godine on dobija Rešenje o uslovima zaštite prirode za postavljanje ograde.**

U ovu proceduru investitor ulazi jer inspekcija umesto da donese Rešenje o uklanjanju ograde, što bi bilo u skladu sa Zakonom o zaštiti prirode i drugim regulativama koje je izradio Pokrajinski zavod za zaštitu prirode, on nalaže mere usklađivanje dokumentacije sa novonastalim stanjem na terenu. Ovi koraci pokazuju flagrantni ustupak privatnom investitoru, što je u isto vreme i uvod u dalje ishodovanje „papira“ kako bi se legalizovalo bezakonje.

Ograđeno područje u zoni neposrednog uticaja na Nacionalni park i deo zone Nacionalnog parka

U međuvremenu, Odeljenje za inspekcijske poslove, urbanizam i zaštitu životne sredine Opštine Beočin, po prijemu inspekcijske prijave Pokreta OŠFG, dana 04.06.2020.godine upućuje dopis Mesnoj zajednici Rakovac u kojem traži da MZ Rakovac postupi u skladu sa članom 228 Odluke o komunalnim delatnostima kojim je predviđena obaveza da vodi brigu o putevima na svojoj teritoriji i omogući nesmetanu prohodnost i korišćenje puteva, te da spreči eventualne nelegalne i nepredviđene radove. Oni dalje ništa ne čine po ovom pitanju, iako je očigledno da je došlo do blokiranja javnih puteva i uzurpacije javnog interesa na području Opštine Beočin.

Kako je vreme odmicalo vidimo da institucije neće, ne žele ili ne mogu da prepoznaju kompleksnost problema i praktično svojim „ćutanjem“ i „ublažavanjem“ situacije omogućavaju investitoru da pribavi neophodni minimum dokumentacije potrebne za razvijanje svojih privatnih investitorskih interesa i poduhvata na štetu prirodnog dobra od nacionalnog značaja. Uprkos okolnostima koji idu na ruku investitoru, situacija na terenu ne odgovara smernicama koje daje Pokrainski zavod za zaštitu prirode kroz Rešenje o uslovima zaštite prirode. Naime ograđeno je daleko više parcela nego što je inicijalnim zahtevom potraživano od strane investitora, ne postoji saglasnost JP NPFG za izvođenje ovih radova i ograda je izvedena od metalnih stubića iako je Rešenjem PZZP predviđeno da ona bude od drvenih stubića kako bi se uklopili u prirodni ambijent.

Ograda na parceli 4018

Ograda na parceli 4045

Međutim, ono što je najznačajnije što želimo da naglasimo u prvom poglavlju, jeste to da se izdavanjem Rešenja o uslovima zaštite prirode za postavljanje ograde grubo krši Zakon o zaštiti prirode i to:

- čl. 5 koji se odnosi na načela zaštite prirode, a koje u ovom slučaju zajedno krše Pokrajinski zavod za zaštitu prirode i vlasnik zemljišta u Nacionalnom parku;
- čl. 58 po kojem je korišćenje i posećivanje zaštićenog područja dozvoljeno svima pod jednakim uslovima, u skladu sa ovim zakonom i aktom o zaštiti tog zaštićenog prirodnog dobra; i
- čl. 59 po kojem je vlasnik ili korisnik nepokretnosti u zaštićenom području dužan da omogući pristup prirodnim vrednostima svim posetiocima Nacionalnog parka.

Uporedo sa očiglednom opstrukcijom institucija, Pokret OŠFG ne prepušta situaciju slučaju i preko ovlašćenje geodetske agencije 13.09.2020.godine dobija zvanične geodetske nacрте u kojima se konstatuju pozicije ograde i kapija koje blokiraju prolaz na brdu Kesten, i to na parcelama 4045 i 4018 K. O. Rakovac Opština Beočin.

Nakon svih ovih saznanja, a u cilju skretanja pažnje široj javnosti, institucijama i potrebi da se proširi front odbrane lokaliteta Kesten, Pokret OŠFG dana 19.09.2020.godine organizuje protestnu šetnju pod nazivom „SVI ZA KESTEN – KESTEN ZA SVE“.

Mesto okupljanja bilo je ispred manastira Rakovac, odakle je krenula protestna šetnja do prve kapije ograđenog brda Kesten koja se nalazi na 30 minuta laganog hoda od manastira. Ovim činom simbolično je označeno "oslobađanje planinarske žute staze" Novi Rakovac – Zmajevac. Čin oslobađanja je podrazumevao slobodan prolaz stazom blokiranom privatnim kapijama i privatnim ogradama. Šetnja simbolizuje nenasilnu aktivnost kao znak ohrabrenja i podrške institucijama da zaštite javni interes i javno dobro.

<https://www.facebook.com/events/312491543367691/?ti=ls>

Nakon protestne šetnje skrenuta je pažnja lokalnoj zajednici, mediji prepoznaju važnost problema zarobljenog zaštićenog područja prirode, čime je efekat postignut, ali rešenje problema se i dalje ne nazire. Ubrzo nakon toga, ograda uzima svoj danak jer je ponaden mrtav srndać u ograđenom delu brda Kesten, a nove okolnosti pokreću dalje događaje i usmeravaju institucionalnu borbu Pokreta OŠFG.

SVI ZA KESTEN – KESTEN ZA SVE

Dana 03.11.2020.godine Pokret OŠFG pokreće novu inspekcijsku prijavu u vezi sa mrtvim srndaćem pronađenim 01.11.2020.godine u ograđenom delu brda Kesten na strani K. O. Ledinci, istog dana sačinjen je i video snimak u 12.35 časova od strane člana Lovačkog udruženja „Gornji Srem“ i navedeni snimak predstavlja sastavni deo inspekcijske prijave o mrtvom srndaću.

Pokret OŠFG se u ovoj prijavi poziva na poštovanje Zakona o divljači i lovstvu i ključnu odredbu u slučaju Kesten, po kojoj je zabranjeno ograničavati kretanje divljih životinja i držanje u ograđenom prostoru.

Prateći hronologiju daljih događaja, važan trenutak je kada Pokret OŠFG 15.2.2020.godine dobija odgovor na zahev za pristup informacijama od javnog značaja od strane Pokrajinskog zavoda za zaštitu prirode i dolazi do ključnog dokumenta – Rešenja o uslovima zaštite prirode o postavljanju ograde na lokalitetu Kesten br. 03-1967/ od 19.08.2020.godine.

Uočivši nepravilnosti, a ne želeći pritom da dalje gubi dragoceno vreme, Pokret OŠFG 03.12.2020.godine upućuje inspekcijsku prijavu Pokrajinskom inspektoratu za zaštitu životne sredine u vezi sa preispitivanjem odgovornosti PZZP za izdavanje Rešenja o uslovima zaštite prirode privatnom investitoru (fiičko lice) za postavljanje ograde na lokaciji Kesten.

Inspekcijskom prijavom konstatuju se sve uočene nepravilnosti i propusti:

1. Rešenjem o uslovima zaštite prirode nije razmatrana dužina ograde, takođe nije uzeta u obzir ni površina zemljišta koje se ograđuje, što rezultira prekidom ekoloških koridora. Takođe, uočeno je da dužina ograde nije u potpunosti utvrđena jer su još uvek u toku radovi na njenom podizanju, ali su aktivisti Pokreta OŠFG fizički prateći dužinu ograde i koristeći GPS mrežu izmerili da je dužina oko 9 km i da je ograđeno nekoliko stotina hektara zemljišta u jednom kompleksu. Konstatovano je da ne postoje prepusti za kretanje životinja, te da su ograđeni putevi i staze kojima su se kretale životinje do pojilišta.

2. Predviđena ograda je visine 1,8 metara i preseca teritoriju II i III stepena zaštite prirode Nacionalnog parka Fruška gora, ugrožavajući na taj način staništa zaštićenih i strogo zaštićenih vrsta BEO 21a, b, c, d, koja predstavljaju jednu celinu.

3. Ograda preseca gornji tok potoka, koji ulivajući se u Kišnji potok čini potok Šandrovac, a fruškogorski potoci sa priobalnom vegetacijom i ostacima livada i šumaraka evidentirani su kao ekološki koridor od lokalnog značaja u planskom dokumentu PPPPNFG.

Svim navedenim nepravilnostima se krši Uredba o ekološkoj mreži (članovi 3, 4 i 5), kao i mere zaštite Ekološke mreže koje su sastavni deo uredbe, zatim odredbe PPPPN Fruške gore o ekološkoj mreži i koridorima i čl. 38 Zakona o zaštiti prirode koji definiše ekološku mrežu.

Sumnja se, na osnovu svega navedenog, da je PZZP svesno zanemario veličinu površine koja je ograđena i izašao u susret privatnoj potrebi fizičkih lica Sanje i Nebojše Petrić da ograde kompleks, kako svojih privatnih parcela, tako i 17 državnih parcela uzetih u zakup od strane poslovnog partnera Nebojše Petrića, firme „Biljni lekar“ d. o. o. Veliko Gradište. Sa navedenom firmom Opština Beočin sklopila je ugovore o zakupu na 20 godina početkom 2020. godine, a ukupna vrednost godišnjeg zakupa za svih 17 parcela je oko 300 eura. Dokazi za ovu tvrdnju su prikupljene informacije od javnog značaja u vidu ugovora o zakupu, koje je Pokret OŠFG dobio od Ministarstva poljoprivrede, vodopoprivrede i šumarstva.

U tom momentu Pokret OŠFG još uvek ne zna da se u ograđenom kompleksu dešava i protivpravno prisvajanje državne imovine, odnosno da su za korišćenje prisvojeni pašnjaci i livade sela Rakovac i državnog dela Nacionalnog parka Fruška gora.

Odgovor Pokrajinskog sekretarijata za urbanizam i zaštitu životne sredine, po inspekcijskoj prijavi prema PZZP zbog izdavanja Rešenja uslovima zaštite prirode za postavljanje ograde na Brdu Kesten, glasio je da su već postupali po ovom pitanju čime su zanemarili činjenicu da su upućene dve prijave protiv PZZP, tako što se jedna prijava odnosi na postavljanje ograde, a druga za izgradnju puta.

Zbog svega prethodno navedenog Pokret OŠFG se odlučuje na vanredni pravni lek, a to je Zahtev za poništenje Rešenja PZZP koji šalje Udruženje za zaštitu šuma kao partner Pokreta. Upućuje ga 10.12.2021.godine drugostepenoj instanci Pokrajinskom sekretarijatu za urbanizam i zaštitu životne sredine, a fokus se nalazi na odgovornost Pokrajinskog zavoda za zaštitu prirode budući da nije razmatrao uticaj dužine ograde niti veličinu površine koja je ograđena, a ograđivanje za posledicu ima kršenje elementarnih načela zaštite prirode i pojedinih članova Zakona o zaštiti prirode. Ograđivanjem se presecaju ekološki koridori Fruške gore čime se krši i Uredba o ekološkoj mreži, kao i mere zaštite ekološke mreže. Dužina ograde tada još nije bila utvrđena pošto su trajali radovi na njenom podizanju, ali je Pokret OŠFG – koristeći GPS mrežu – izmerio da je dužina oko 9 km i da je ograđeno nekoliko stotina hektara zemljišta u jednom kompleksu.

Takođe, u Zahtevu je navedeno da nema prepusta za kretanje životinja, da su ograđeni i presečeni javni nekategorisani putevi, planinarske staze i pojilišta koje koriste životinje. Flagrantno kršenje Zakona o zaštiti prirode je argumentovano ukazivanjem na čl. 58 i čl. 59 koji eksplicitno govore o pravima korišćenja i obavezama vlasnika parcela unutar zaštićenog područja. Naime, obaveza vlasnika parcela je da ih učine slobodnim i dostupnim svima pod jednakim uslovima, a da je pravo korišćenja zaštićenog područja u rekreativne, estetske, naučno istraživačke, turističke i druge svrhe koje ne remete prirodne vrednosti garantovano, jer je zaštićeno područje prirode dobro od javnog značaja.

Na poziv Pokrajinskog sekretarijata za urbanizam i zaštitu životne sredine, Pokret OŠFG dopunjuje zahtev 30.12.2021.godine u delu vezanom za legitimitet stranke u postupku i važnost postupanja po oba člana Zakona o opštem upravnom postupku (čl. 183 i 184).

Međutim, zahtev je odbijen 18.01.2022.godine jer PSUZŽS smatra da je on neprecizan u pogledu preciziranja člana po kojem je potrebno postupati i to navodi kao glavni argument za odbijanje zahteva.

Zbog svega navedenog Pokret OŠFG pokreće tužbu pred Upravnim sudom 31.01.2022.godine, traži poništenje predmetnog Rešenja i zahteva da se predmet vrati na ponovno postupanje. Ističe se da je tuženi Pokrajinski sekretarijat prekoračio granice ovlašćenja odbacivanjem Zahteva, te da nije postupio u skladu sa ciljevima koji su mu ovlašćenjem zadati. Čekamo epilog ovog postupka...

Kapija na parceli br. 4045 - ograđenog područja na lokalitetu Kesten

2. NELEGALNI BETONSKI PUT U ZAŠTIĆENOM PODRUČJU

U okviru ovog poglavlja tekstualno i grafički predstavljamo genezu nezakonitih radnji koje su rezultirale izgradnjom betonskog puta kako bi se udovoljilo privatnom interesu. Predstavljamo ulogu svih nadležnih institucija koje su se postavile prema investitoru kao servisne službe i njegovi glavni „saveznici“ za ostvarivanje privatnog interesa putem izigravanja i grubog kršenja važeće zakonske regulative.

Prvom i glavnom inspekcijskom prijavom podnetom 02.06.2020.god (tačka br. 3) konstatovana je izgradnja betonskog puta, a navedeno je da pretragom sistema CEOP (Centralne evidencije objedinjene procedure izdavanja građevinskih dozvola) nisu pronađene informacije vezane za parcele preko kojih se gradi betonski put, niti informacije o izdatoj građevinskoj dozvoli i prijavi izvođenja radova.

Takođe, važno je da napomenemo kako je inspekcijskoj prijavi od 02.06.2020.god. prethodio odgovor na Zahtev za pristup informacijama od javnog značaja od 25.05.2020.godine od strane Pokrajinskog zavoda za zaštitu prirode, iz koga saznajemo da je Eparhija sremska kao vlasnik tog dela Nacionalnog parka Fruška gora (nakon restitucije), pribavila Rešenje o uslovima zaštite prirode za nasipanje i uređenje šumskog puta 19.03.2020. godine. Rešenje glasi na Gazdinsku jedinicu manastir Rakovac, odeljenje 1 u NP Fruška gora.

Rešenjem je predviđeno da se deonica puta izvede prema dostavljenom nacrtu i da se koristi trasa postojećeg mekog puta, zatim da je za nasipanje dozvoljeno koristiti prirodne materijale (usitnjeni kamen – tucanik) i da nije dozvoljeno menjati trasu puta, jer to implicira izdavanje novog rešenja i uslova zaštite prirode.

Ubrzo nakon inspekcijske prijave, Pokret OŠFG od Pokrajinske inspekcije za zaštitu životne sredine dobija obaveštenje o vanrednom inspekcijskom postupanju koje se odvijalo u periodu od 11.06.2020 – 05.08.2020. Dakle, vrlo promptno, samo 9 dana nakon slanja inspekcijske prijave, što je Pokretu OŠFG dalo nadu da će postupak ići u dobrom pravcu.

Kako se navodi u izveštaju (naknadno dobijenom kao informacija od javnog značaja), predmet vanrednog inspekcijskog nadzora je kontrola po prijavi Pokreta OŠFG u vezi sa Rešenjem o uslovima zaštite prirode koji su izdati Eparhiji sremskoj za nasipanje i uređenje šumskog puta u rejonu manastira Rakovac, za izvođenje radova koji odstupaju od uslova zaštite prirode, kao i kontrola radova i aktivnosti u zaštićenom području, a u skladu sa Zakonom o zaštiti prirode.

Nakon izvršenog nadzora na terenu, inspektor zaštite životne sredine konstatuje da je trasa puta tj. pozicija puta izvedena u skladu sa Rešenjem o uslovima zaštite prirode, zatim da je duž trase puta na dve deonice ukupne dužine 300 m izvršeno betoniranje što je u suprotnosti sa tačkom 3 Rešenja o uslovima zaštite prirode „za nasipanje puta... koristiti prirodne materijale (usitnjen kamen – tucanik)“, zatim da je od mesta ulaska puta u granice NP Fruška gora postavljena žičana ograda koja se kroz šumu prostire u pravcu severa. Ograda je visine oko 1,5 m sa betonskim stubovima. Inspektorka konstatuje da za predmetnu ogradu nije ishodovano Rešenje o uslovima zaštite prirode.

Tako, nakon svega opisanog, utvrđeno je činjenično stanje i navedene su otkrivene nezakonitosti:

1. Izvršena je izradnja puta protivno Rešenju o uslovima zaštite prirode br. 03-630/2 od 19.03. 2020. i protivno tački br.3 Rešenja, takođe je izvedeno postavljanje žičane ograde sa betonskim stubovima bez pribavljenog Rešenja o uslovima zaštite prirode.

2. Dokaz nezakonitosti je terenska inspekcijska kontrola – stručni nadzor Pokrajinskog zavoda za zaštitu prirode br. 03-1969 od 11.06.2020.

3. Pravni osnov otkrivene nezakonitosti je Zakon o zaštiti prirode; članovi 8, 30 i 35, takođe i čl. 57 Zakona o nacionalnim parkovima.

Nakon konstatovanja nezakonitosti su naložene mere za njihovo otklanjanje, pa je tako naloženo nadziranim licima, JPNPFG i Nebojši Petriću, da postupe po predlogu mera iz Izveštaja o stručnom nadzoru PZZP br. 03-1969 od 01.06.2020. da štite zaštićeno područje i sprovode propisane režime zaštite u skladu sa čl. 68 Zakona o zaštiti prirode.

Nakon perioda godišnjih odmora, dana 03.09.2020.godine Pokret OŠFG dobija izveštaj Pokrajinskog sekretarijata za energetiku, građevinarstvo i saobraćaj o započetom postupanju pokrajinskog građevinskog inspektora. Iz izveštaja saznajemo da je pokrajinski inspektor uputio nalog opštinskom građevinskom inspektor (Opština Beočin) da u skladu sa čl. 172 i 175 Zakona o planiranju i izgradnji utvrdi činjenično stanje, preduzme odgovarajuće mere, o preduzetom sačini detaljan izveštaj i obavesti o svemu podnosioca (Pokret OŠFG) i Pokrajinsku građevinsku inspekciju.

Dana 25. 09. 2020. godine pokrajinski građevinski inspektor Dušanka Matić pokreće vanredni inspekcijski nadzor, a vezano za izvođenje radova na katastarskim parcelama 2754, 2751, 2750, 2466, 2472 K. O. Rakovac, Nacionalni park Fruška Gora, o čemu je i sačinjen izveštaj, a nadzor je zaključen i završen 01.10.2020.godine.

Početak izgradnje betonskog puta - april 2020. godine

Tokom vanrednog inspekcijskog nadzora konstatovano je da je započeta izgradnja puta bez građevinske dozvole u širini 6,5–7,5 m, u dužini 1056 m, nasutog tucanikom i da je u dve izuzetno strme krivine postavljen betonski kolovoz u dužini od 350 m (poprečni profil puta 5m). Identifikacija puta je izvršena putem geodetske skice na kojoj se vidi kojim parcelama prolazi put, dok je deo puta lociran na parcelama 2754, 2751, 2750, 2466 i 2472 K. O. Rakovac koje se nalaze u zoni Nacionalnog parka Fruška gora. Samom inspekcijskom nadzoru priustvuje i Nebojša Petrić koji tim povodom izjavljuje „ **Ja sam investitor radova na rekonstrukciji postojećeg šumskog puta, radovi su izvedeni od marta do maja 2020. godine, bez građevinske dozvole smatrajući da mi ona nije neophodna za rekonstrukciju postojećeg šumskog puta.**” Na poziv građevinske inspektorke nadzoru su prisustvovali i aktivisti Dragana Arsić i Dušan Tomić.

Nakon utvrđivanja činjeničnog stanja i izjave Nebojše Petrića, pokrajinski građevinski inspektor Dušanka Matić zapisnikom konstatuje i nalaže prema čl. 176, tačka 1 Zakona o planiranju i izgradnji **OBUSTAVU RADOVA I UKLANJANJE OBJEKTA ILI NJEGOVOG DELA JER JE GRAĐENJE IZVRŠENO BEZ GRAĐEVINSKE DOZVOLE**, a prema čl. 181 Zakona o planiranju i izgradnji nalaže i zatvaranje gradilišta.

Nakon izvršenog inspekcijskog nadzora i dokumentovanog zapisnika Pokrajinska građevinska inspektorka dana 21.10.2020.godine donosi Rešenje o obustavi daljih radova, kojim se nalaže investitoru da odmah po prijemu rešenja obustavi dalje izvođenje radova i ukloni započetu izgradnju puta sa bankinom nasutog tucanikom u širini 7,00 m ukupne dužine 1056,00 m i na njemu betonski kolovozni zastor širine 5,00 m u ukupnoj dužini 350,00 m a čija je izgradnja započeta bez građevinske dozvole. Za uklanjanje predmetnog objekta navodi da je potrebno uraditi projekat rušenja, a rešenje se odnosi i na delove objekta koji nisu opisani u Rešenju o obustavi radova, a nastali su nakon sastavljanja zapisnika 25.09.2020.godine i čine jednu građevinsku celinu. Žalba ne odlaže izvršenje ovog rešenja.

Uporedo sa Rešenjem o obustavi radova, istog dana 21.10.2020.godine, pokrajinska građevinska inspektorka donosi i Rešenje o zatvaranju gradilišta kojim se naređuje zatvaranje gradilišta bespravne izgradnje puta, a čija je izgradnja započeta bez građevinske dozvole na parcelama 2754, 2751, 2750, 2466 i 2472 K. O. Rakovac koje se nalaze u zoni Nacionalnog parka Fruška gora. Rešenje je odmah izvršno i žalba ne odlaže izvršenje rešenja.

Zatim, 21.10.2020.godine, pokrajinska građevinska inspektorka pokreće Zahtev za pokretanje prekršajnog postupka pred Prekršajnim sudom u Novom Sadu protiv Nebojše Petrića zbog započete izgradnje puta bez građevinske dozvole, što je detaljno dokumentovano Zapisnikom, Rešenjem o obustavi izvođenja radova i Rešenjem o zatvaranju gradilišta. **Pokrajinska građevinska inspektorka predlaže da se pred Prekršajnim sudom pokrene prekršajni postupak protiv Nebojše Petrića, utvrdi postojanje prekršaja i da se izrekne zakonom propisana sankcija.**

Nakon svih navedenih aktivnosti pokrajinska građevinska inspektorka 22.10.2020. o svemu navedenom obaveštava pismenim putem i Pokret OŠFG. Tako, iz svega navedenog vidimo da je pokrajinska građevinska inspekcija postupila u skladu sa zakonom i da su sprovedene sve moguće aktivnosti koje su u delokrugu nadležnosti građevinske inspekcije.

Ne želeći da gubi vreme, investitor Petrić kreće u „kontranapad“ i dana 09.11.2020. podnosi Žalbu na Rešenje o obustavi radova i Žalbu na Rešenje o zatvaranju gradilišta.

Žalbu na Rešenje o obustavi radova zasniva na konstataciji da je pogrešno i nepotpuno utvrđeno činjenično stanje, da je donesen nepravilan zaključak i da je rešenje doneo nenadležni organ. Svoje argumente zasniva na činjenici da je u pitanju šumski put i da nije rađena rekonstrukcija šumskog puta već održavanje postojećeg šumskog puta. U Žalbi se insistira na definicijama Zakona o putevima i na definicijama iz Zakona o šumama, te da se izgradnja šumskih puteva planira osnovama gazgovanja šumama. Zatim, ne spori se da je došlo do betoniranja dela puta, ali da je inspekcija zaštite životne sredine upozorila na ove nepravilnosti i da je investitor zatražio instrukciju od inspekcije zaštite životne sredine za otklanjanje ovih nepravilnosti. Posebno se insistira na činjenici da se ne radi o nekategorisanom putu (nadležnost Zakon o putevima i Zakon o planiranju i izgradnji), već da je u pitanju šumski put (nadležnost Zakona o šumama), te da građevinski inspektor nema ingerencija nad radovima na izgradnji i održavanju šumskih puteva.

Žalba na Rešenje o zatvaranju gradilišta se takođe oslanja na konstataciju da je pogrešno i nepotpuno utvrđeno činjenično stanje, da je donesen nepravilan zaključak, da je rešenje doneo nenadležni organ i negira se činjenica da je u pitanju „rekonstrukcija“ postojećeg šumskog puta čiji delovi imaju i potpuno nove trase koje su nelegalno izgrađene.

Kako Žalbe na Rešenja pokrajinskog građevinskog inspektora „bacaju novo svetlo“ i različita tumačenja, Pokrajinski sekretarijat za urbanizam i zaštitu životne sredine dana 11.01.2021. upućuje Zahtev za instrukciju Ministarstvu građevinarstva saobraćaja i infrastrukture, a u vezi sa pitanjem kategorizacije šumskih puteva na relaciji nadležnosti Zakona o šumama i/ili Zakona o planiranju i izgradnji.

Početkom februara 2021. godine Pokret OŠFG preko svojih članova dolazi do indikativnih informacija i tumačenja u vezi sa kategorizacijom šumskog puta. Prema tim internim tumačenjima saznaje da se prema Pravilniku o klasifikaciji objekata (proističe iz Zakona o planiranju i izgradnji) šumski putevi nalaze u kategoriji – saobraćajna infrastruktura.

Kako u narednim mesecima nema povratnih informacija, Pokret OŠFG odlučuje da se direktno obrati MGSI-u a vezano za pomenutu instrukciju i dana 20.05.2021. dobija odgovor na zahtev za pristup informacijama od javnog značaja da je izgradnja šumskih puteva definisana Zakonom o planiranju i izgradnji i da se u zavisnosti od vrste, odnosno kategorije puta za izvođenje radova pribavlja građevinska dozvola, odnosno rešenje o odobrenju izvođenja radova (kada je u pitanju investiciono održavanje ili rekonstrukcija puta).

U ovom periodu isčekivanja instrukcije, a nakon Žalbe Upravnom inspektoratu zbog ćutanja nadležne inspekcije Opštine Beočin, 23.03.2021. Odeljenje za inspekcijske poslove, urbanizam i zaštitu životne sredine (Opštine Beočin) donosi Rešenje o zatvaranju gradilišta i Rešenje o uklanjanju betonskog puta zbog bespravne izgradnje puta 1599, 2759/2 i 2759/13 K. O. Rakovac, čija je izgradnja započela bez građevinske dozvole na potesu Kesten u Rakovcu. Rešenja su izvršna i žalba ne odlaže izvršenje rešenja.

Nakon svih navedenih aktivnosti pokrajinske građevinske inspekcije, žalbe investitora na rešenja građevinske inspekcije i aktivnosti Pokreta OŠFG da dođe do adekvatnih informacija i tumačenja, nastupa period ćutanja i nereagovanja Pokrajinske vlade. Kako je ćutanje Pokrajinske vlade ušlo u deseti mesec, a po zakonu je bilo potrebno da se izjasni u roku od dva meseca nakon žalbe Nebojše Petrića (što je bilo do kraja januara 2021. godine), Pokret OŠFG se odlučuje na sledeći važan korak u daljoj borbi za lokalitet Kesten.

Kako bi i ovog puta pokrenuli dalji tok događaja Pokret OŠFG se odlučuje da organizuje protest dana 09.10.2021.godine sa početkom u 11.00 časova pod nazivom „PROTEST - SVI ZA ŠUME, ŠUME ZA SVE! BRDO KESTEN“, a mesto okupljanja je bilo ispred manastira Rakovac.

SVI ZA ŠUME - ŠUME ZA SVE ! BRDO KESTEN

SVI ZA ŠUME - ŠUME ZA SVE ! BRDO KESTEN

Kako se i navodi u delu proglasa i poziva na protest jedan od razloga za organizaciju protesta je to što „Pokrajinska vlada već više od 9 meseci čuti o rešenjima građevinske inspekcije o uklanjanju nezakonito izgrađenog puta na Kestenu, čime se nedvosmisleno stavlja na stranu bezakonja i zaštite privatnih interesa Nebojše Petrića. Brdo Kesten je još uvek zarobljeno žičanom ogradom iako je u pitanju područje Nacionalnog parka“.

Ubrzo je, posle samo nekoliko dana, protest ostvario svoj cilj, jer Pokrajinska vlada na sednici održanoj 13.10.2021. donosi Rešenje o poništenju Rešenja pokrajinske građevinske inspektorke i predmet je vraćen prvostepenom organu na ponovno postupanje, sa uputstvima u kom pogledu treba dopuniti postupak radi utvrđivanja činjeničnog stanja od čega zavisi pravilna primena materijalnog prava, kao i ocena ispunjenosti uslova za donošenje rešenja o uklanjanju, a u vezi sa tim i rešenja o zatvaranju gradilišta.

Iz svega navedenog vidimo kako se grubo krše zakoni i negiraju ovlašćenja građevinskog inspektora i kako se u potpunosti izlazi u susret privatnim interesima moćnih pojedinaca, a na štetu Nacionalnog parka Fruška gora.

Nakon izvesnog vremena, Pokret OŠFG dana 23.03.2022. saznaje iz obaveštenja, a od strane pokrajinske građevinske inspektorke Dušanke Matić, da je kompletan predmet o postupanju u vezi izgradnje puta u Nacionalnom parku Fruška gora prosledila na postupanje Sektoru za šumarstvo Pokrajinskog sekretarijata za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo, čime se Pokrajinska građevinska inspekcija proglašava nenadležnom.

Kompletan sled institucionalnih aktivnosti Pokreta OŠFG, reakcija institucija, ćutanja institucija, protestnih aktivnosti u periodu od juna 2020.godine do kraja oktobra 2021.godine, razotkriva paralelno skrivene namere i aktivnosti investitora Petrića na planu legalizaciju spornih aktivnosti vezanih za izgradnju betonskog puta na potesu Kesten. Pokret OŠFG ulazi u trag ovim informacijama marta 2021.godine kada saznaje da je investitor Petrić sada na svoje ime tj. ime svoje supruge Sanje Petrić, pribavio 30.09.2020. Rešenje o uslovima zaštite prirode za nasipanje i uređenje šumskog puta na parceli 2754 K. O. Rakovac u Nacionalnom parku Fruška gora. Podsećamo da je ono prvobitno glasilo na Eparhiju sremsku, manastir Rakovac, da je ishodovano u martu 2020.god i da se Eparhija tokom nadzora izjasnila da ona nema nikakve veze sa radovima na terenu, niti je bilo kome drugom dala ovlašćenje da izvodi radove u njeno ime.

Betonski put na lokalitetu Kesten

Ovaj iskaz Eparhije sremske je ključna indikacija da je projekat Kesten kao privatni projekat vrlo planski smišljen i razrađivan uz prethodno dogovore u sivoj zoni, a da je Pokret OŠFG postao faktor remećenja plana. Vrlo brzo se pokazalo da je privatni projekat Kesten tek uzeo zalet!

Rešenjem se uslovi zaštite prirode definišu na isti način kao u prvobitnom (za Eparhiju), a u obrazloženju Rešenja PZZP eksplicitno navodi da se supružnici Nebojša i Sanja Petrić obraćaju kao donatori Eparhije sremske i da im se rešenje izdaje za potrebe pristupa privatnom posedu sa ciljem dvođenja šumskog puta u funkcionalno stanje.

Ovim rešenjem koje PZZP servilno izdaje finasijskim moćnicima mi vidimo da zvanično otpočinje proces legalizacije radova na izgradnji puta i ne samo na izgradnji puta već i na razvoju urbanističke ideje o kojoj će biti reči u poglavlju br. 4 „Zeleni“ investitorski urbanizam. Vidimo kako stručna institucija PZZP svesno zanemaruje osnovna načela zaštite prirode i kako ogoljeno udovoljava privatnim interesima, a na štetu prirode i javnih interesa.

U novembru 2020. godine Pokrajinska inspekcija za zaštitu životne sredine podnosi Zahtev za pokretanje prekršajnog postupka pred Prekršajnim sudom u Beočinu protiv Nebojše Petrića zbog izvođenja aktivnosti u periodu od marta do juna 2020. godine na uređenju i nasipanju šumskog puta, a koje je u suprotnosti sa uslovima zaštite prirode od 30.09.2020.godine donetom od strane Pokrajinskog zavoda za zaštitu prirode.

Uporedi sa tim, Pokrajinska inspekcija za zaštitu životne sredine podnosi i Zahtev za pokretanjem prekršajnog postupka, takođe pred Prekršajnim sudom u Beočinu i protiv JPNPFG, odgovornog lica Radoslava Krunića, v.d. generalnog direktora, jer nisu čuvali zaštićeno područje na lokalitetu Kesten u okviru granice Nacionalnog para Fruška gora shodno svojim zakonskim obavezama i ovlašćenjima.

Prema poslednjim saznanjima od 16. 05. 2022. dobijenim iz Prekršajnog suda saznajemo da je u toku prekršajni postupak koji se vodi protiv investitora Petrića i da će se tek nakon okončanja tog postupka razmatrati ulaženje u proceduru postupka protiv JPNPFG i Radoslava Krunića.

Razmišljajući kojim bi sve instancama bilo moguće obratiti se po pitanju izgradnje nelegalnog betonskog puta, Pokret OŠFG 17.09.2020.godine upućuje Sektoru za nadzor i predostrožnost u životnoj sredini predstavku u kojoj naglašava: „Izdavanje rešenja o uslovima zaštite prirode za nepostojeći šumski put je postupak narušavanja načela zaštite prirode u zaštićenom području prirode i postupak u suprotnosti sa Zakonom o zaštiti prirode, Zakonom o nacionalnim parkovima i Uredbom o režimima zaštite prirode. Njegovim izdavanjem je omogućeno privatnom licu da ostvari svoj privatni interes krčenjem šuma celom dužinom trase, čime je došlo do ugrožavanja zaštićenog područja prirode koje je u režimu zaštite 2 stepena“. **Na ovu predstavku Pokret OŠFG nije uopšte dobio odgovor!**

U tom periodu i Pokret OŠFG ne gubi vreme i nakon saznanja o tome da je 22.10.2020. Pokrajinska građevinska inspektorka donela rešenje o zatvaranju gradilišta bespravne izgradnje puta, Pokret OŠFG 26.10.2020. podnosi prijavu šumarsko-lovnoj inspekciji za seču šuma u NPFG koja se odvijala u periodu od februara do aprila 2020. godine.

U svetlu svih saznanja, u prijavi se navodi da je seča izvršena u cilju raskrčenja trase za izgradnju privatnog betonskog puta. Uz prijavu se prilažu rešenja pokrajinske građevinske inspektorke kojima se nalaže uklanjanje puta i zatvaranje gradilišta, a takođe se prilaže i pregled satelitskih snimaka iz 2019. i 2020. godine iz kojih se vidi da je na celoj trasi puta bila gusta šuma sve do februara 2020. godine.

Kako protokom vremena nije bilo reakcija od strane šumarsko-lovne inspekcije, Pokret OŠFG prvo 19.04.2021. podnosi Prigovor na rad inspekcije i Zahtev za donošenje rešenja po inspekcijskoj prijavi pred drugostepenom instancom, Pokrajinskim sekretarijatom za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo. Istu predstavku ponavlja i 05.04.2022.godine, jer odgovor nije dobijen ni nakon godinu dana.

Koji efekat proizvodi „tišina“ Pokrajinskog sekretarijata za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo saznaćete upravo iz našeg poglavlja br. 6 koje i nosi nazov „Tišina institucija“.

Lokalitetu Kesten - Vidikovac na parceli 4045

3. KAKO SE KROJI PRIRODA PO MERI KRUPNOG KAPITALA

U okviru ovog poglavlja tekstualno i grafički predstavljamo genezu nastanka spajanja preko 40 parcela na lokalitetu Kesten i pojašnjavamo kako ovim procesom dolazi do momenta uzurpacije i narušavanja granica Nacionalnog parka Fruška gora, što kao posledicu ima rasparčavanje i devastaciju prirodnih vrednosti Fruške gore.

Radi se o parcelama koje je nekoliko godina unazad kupovala Sanja Petrić kao fizičko lice od privatnih lica, a jedan broj je kupljen odnosno razmenjen sa Eparhijom sremskom. Jedan broj parcela je u granicama Nacionalnog parka, a deo se nalazi u rubnom području koje predstavlja zonu od uticaja na zaštitu prirode Nacionalnog parka. Najveći deo parcela je i u mreži ekoloških koridora koja takođe uživa zaštitu shodno Uredbi o mreži ekoloških koridora.

Proces formiranja ogromne parcele 4093 na lokalitetu Kesten, K.O. Rakovac, Opština Bečín je proces koji je započet sredinom 2018. godine, a zaokružen je sredinom 2021. godine. Procesu nastanka parcele 4093 predhodilo je pet faza. Svaka faza je podrazumevala spajanje nekoliko manjih parcela (postupak parcelacije) koji je u početku obezbedio ukupnjavanje zemljišnog poseda na samoj granici sa Nacionalnim parkom Fruška gora, dok je u završnoj fazi omogućio pripajanje nekategorisanih puteva, pa čak i pripajanje parcela unutar granica Nacionalnog parka.

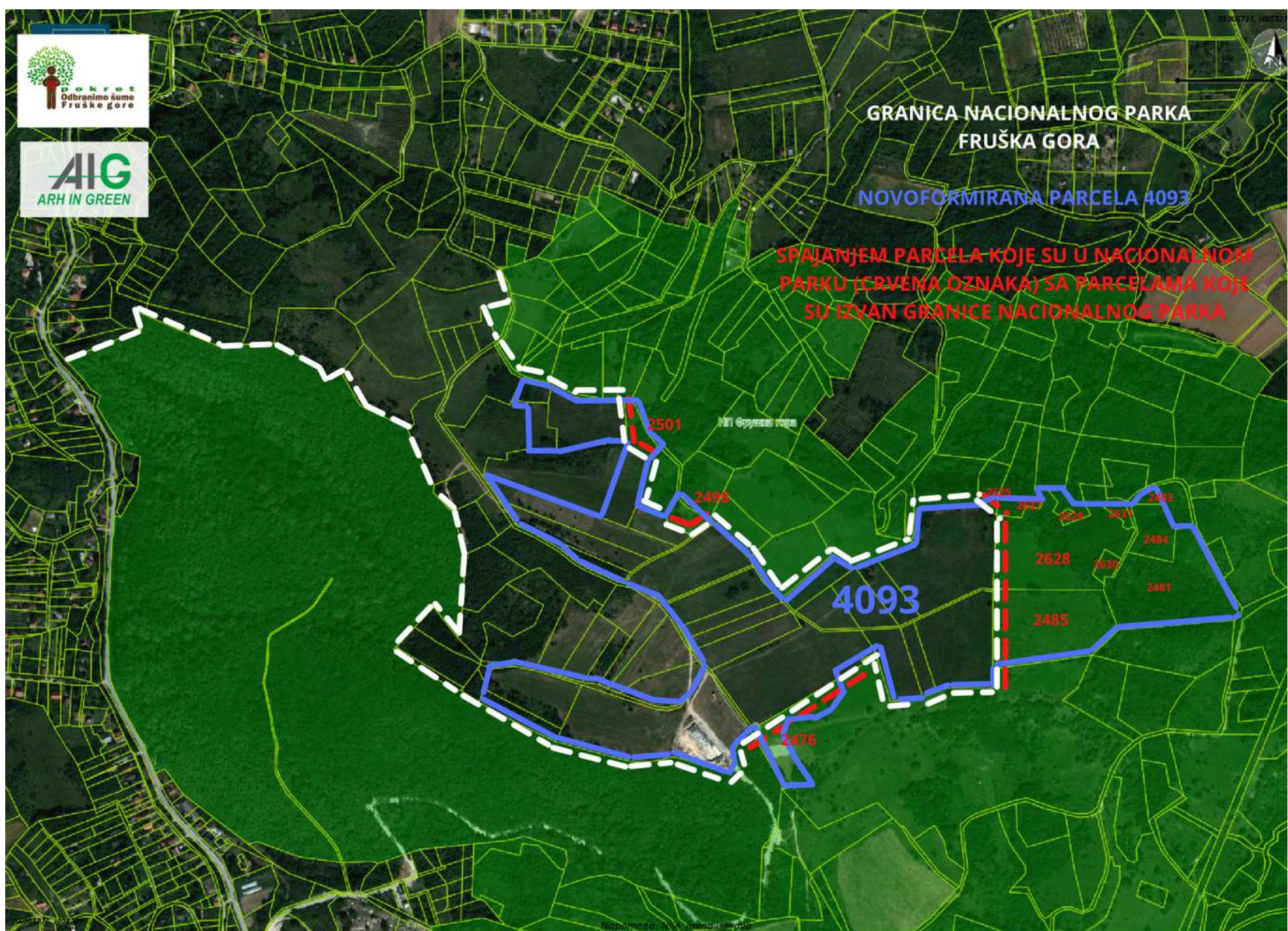
Prva faza parcelacije (oktobra 2018. godine) je obezbedila spajanje parcela 2462, 2463, 2464, 2465 (sve poljoprivredno zemljište – njive i pašnjaci) i formiranje nove parcele pod nazivom 4077. Na ovoj parceli je planirana gradnja poljoprivrednog domaćinstva (stambeni deo ~ 400 m², ekonomski deo ~450 m²) za šta je i polovinom 2020. godine pribavljena građevinska dozvola na ime Sanje Petrić kod Opštine Beočin.

Druga faza parcelacije (avgusta 2020. godine) je obezbedila „ukupnjavanje“ novoformirane parcele 4077 tako što se njoj pripajaju parcele 2452 i 2453 (sve poljoprivredno zemljište – njive, pašnjaci i šuma) i postupkom parcelacije (spajanja) dobija nova parcela, sa novim nazivom 4090. Time je obezbeđena veća površina poljoprivrednog zemljišta za potrebe gradnje poljoprivrednog domaćinstva koje je već predviđeno građevinskom dozvolom koja se odnosi na prvobitno formiranu parcelu 4077. Ovo je još jedan primer naknadnog upodobljavanja dokumentacije za potrebe privatnog interesa.

Treća faza parcelacije (novembra 2020.godine) obezbeđuje spajanje sedam manjih parcela (2494, 2495, 2496,2497, 2498, 500/1, 2501), u rubnom delu NPFG i omogućava spajanje parcela koje su unutar granice NPFG (parcela 2498 – šuma 8. klase 2236 m² i parcela 2501 – pašnjak 4. klase 2453 m²). Iz ovog primera vidimo da postoji tendencija širenja i pripajanja dela teritorije Nacionalnog parka Fruška gora. Novoformirana parcela je 4092 i na njoj je planirana gradnja ekonomskog objekta za čiju je izgradnju i pribavljeno rešenje odmah po njenom formiranju, u novembru 2020. godine.

Četvrta faza parcelacije (novembra 2020. godine) obezbeđuje formiranje ključne parcele 4093 koja nastaje spajanjem 26 manjih parcela, od kojih je 15 parcela u rubnom delu NPFG, a 11 parcela se nalazi u NPFG. Novoformirana parcela postaje centralni prostor za razvoj ideje o turističko- ugostiteljskom kompleksu od oko 8.000 m², za šta je i pribavljena građevinska dozvola oktobra 2021. godine.

Poslednja, peta faza parcelacije (juli 2021. godine) obezbeđuje megalomansko proširenje novoformirane parcele 4093 tako što joj se novim postupkom parcelacije pripajaju parcele 4090, 4092, zatim joj se pripajaju parcele 2493, 2502, 2503, 2504 i parcele koje su delovi nekategorisanih puteva (4012/1, 4013/1 i 4045/2) čime je zaokružen proces formiranja parcele 4093.

Prikaz parcele 4093 nastale objedinjavanjem više parcela. Da li se ovim postupkom suštinski ugrožava zaštita prirodnih vrednosti Nacionalnog parka? Šta se dešava sa granicama NPFG?

Kroz ovih pet faza formiranja megalomanske parcele uočavamo da je navedenim postupcima pripojeno 13 parcela koje su u zoni Nacionalnog parka Fruška gora sa parcelama koje su u zoni neposrednog uticaja na Nacionalni park, to je pretežno šumsko zemljište i pašnjaci u ukupnoj površini oko 9,1 ha. **Ovim postupcima pripajanja postaje upitan njihov status i položaj ne samo sa aspekta Zakona o nacionalnim parkovima, već i sa aspekta funkcije upravljača Javnog preduzeća koje bi trebalo da sprovodi integrisanu zaštitu prirode na celom području.**

Zašto i kako povreda granice NPFG? Granica Nacionalnog parka Fruška gora je zakonski definisana (kroz Zakon o nacionalnim parkovima) i definicija više nema pravno značenje jer 13 parcela koje su činile na tom delu granicu sada više fizički ne postoje, utopile su se u parcelu 4093. **Da li, kako i pod kojim uslovima je dozvoljeno urušavanje granice Nacionalnog parka? Ostaje nam da pokušamo u narednom periodu da pronađemo odgovor na ova pitanje !**

Međutim, da li je proces formiranja megalomanske parcele stvarno završen? To sa sigurnošću ne možemo da tvrdimo, jer nakon identifikacije ograđenog zemljišta u kome je pozicionirana parcela 4093, kao i nakon identifikacije još nekih parcela koje su u zoni Nacionalnog parka Fruška gora, a koje su ograđene zajedno sa parcelom 4093, javlja se bojazan da proces formiranja megalomanske parcele još uvek nije završen.

4. "ZELENI" INVESTITORSKI URBANIZAM

U okviru ovog poglavlja tekstualno i grafički predstavljamo genezu nastanka neadekvatnog planiranja na lokalitetu Kesten koje se ogleda u planskoj uzurpaciji i nezakonitim radnjama „korak po korak, papir po papir“, u mreži institucija i donosilaca odluka, kako bi se investitoru ispunile sve želje. Kao posledicu imamo pribavljanje niza građevinskih dozvola za pojedinačne objekte i odobravanje urbanističkog projekta Kesten. Dajemo odgovor na pitanje o tome kako se od običnog poljoprivrednog objekta i domaćinstva od 900m² došlo do masivnog i luksuznog tursitičko-ugostiteljskog objekta od 8.000m².

Maskiranjem namere uz podršku institucija + nezakonite radnje + kupovina vremena + ćutanje institucija predstavljaju pojavu koja je paradigma bahatog i beskrupuloznog poništavanja javnog interesa i uništavanja javnog dobra.

Nakon perioda dvogodišnjeg istraživanja, identifikacije niza nezakonitih radnji, niza institucionalnih aktivnosti i dva važna protesta u periodu 2020. i 2021.godine, Pokret OŠFG dolazi do informacija o nastanku urbanističkog projekta na lokalitetu Kesten. Bojazan i pretpostavke koje smo imali i koje smo izrazili i u videu o Kestenu, objavljenom u avgustu 2020. godine, šokirali su javnost, jer su tek snimci dronom pokazali razmere uzurpacije.

U decembru 2021.godine Pokret OŠFG započinje istraživanje na temu obuhvata urbanističkog projekta na lokalitetu Kesten i to nizom zahteva za pristup informacijama od javnog značaja. Tako i dolazimo do saznanja da je, iako je pomenuti urbanistički projekat odobren/potvrđen 28. 07.2021.godine za potrebe urbanističko-arhitektonske razrade lokacije za izgradnju objekata poljoprivrednog domaćinstva, sam naziv projekta u suprotnosti je sa činjenicom da je još 07.07. 2020.godine pribavljena građevinska dozvola za izgradnju poljoprivrednog domaćinstva (stambeni deo 400m²-bruto, ekonomski deo 488m²-bruto). Za potrebe navedene građevinske dozvole prethodno su pribavljeni lokacijski uslovi 26.06.2020.godine i Rešenje o uslovima zaštite prirode 10.06.2020.godine.

Ubrzo zatim, pribavljena je i građevinska dozvola 08.10.2020.godine za izgradnju priključka za vodovod poljoprivrednog domaćinstva sa pumpnom stanicom (dužina priključnog cevovoda 56,5m, a dužina potisnog cevovoda 274m). Za potrebe navedene građevinske dozvole prethodno su pribavljeni lokacijski uslovi 09.09.2020.godine i Rešenje o uslovima zaštite prirode od 11.08. 2020.godine.

Iz svega navedenog vidimo da je kompletna dokumentacija za izgradnju poljoprivrednog domaćinstva već pribavljena oktobra meseca 2020. godine. Indikativno je da uporedo i sve vreme trajanja identifikacije nezakonitih aktivnosti na brdu Kesten (ograđivanje zaštićenog područja, izgradnja betonskog puta i spajanje preko 40 parcela), investitor Petrić kreće u razradu i razvoj urbanističkog projekta sa komercijalnom namenom, suprotno sopstvenim tvrdnjama iz septembra 2020. da će se na Kestenu nalaziti samo porodični dom sa poljoprivrednim gazdinstvom. Nakon 9 meseci na svetlo dana izlazi urbanističko rešenje za izgradnju turističko-ugostiteljskog kompleksa od oko 8000m² sa pratećim apartmanskim objektima namenjenim za izdavanje. Dakle, radi se o komercijalnoj nameni luksuznog objekta.

I bez dalje analize urbanističkog projekta, jasno je da je već u samom naslovu dokument neadekvatno postavljen i da ima tendenciju da manipuliše javnošću, što je krajnje nedopustivo i kompromitujuće za Komisiju za planove Opštine Beočin, koja 21.07.2021.godine (sedam dana pre potvrđivanja urbanističkog projekta) zaključuje da je urbanistički projekat urađen u skladu sa Zakonom o planiranju i izgradnji, u skladu sa Prostornim planom Opštine Beočin, te da se prihvata od strane Komisije za planove i upućuje na potvrđivanje nadležnim organima Opštine Beočin.

Daljom analizom dokumenata na osnovu kojih je odobren/potvrđen urbanistički projekat uočavamo da je izveštaju Komisije za planove prethodio izveštaj o održanoj javnoj prezentaciji iz koje saznajemo da je jedina primedba na urbanistički projekat, pristigla od strane Jelisavete Božanić, odbačena. U prigovoru J.Božanić navodi da ne može da pristupi zemljištu u svom vlasništvu (katastarska parcela 2442 K.O. Rakovac, Opština Beočin, bagremova šuma) zato što je blokiran javni put (katastarska parcela 4045 K. O. Rakovac, Opština Beočin) od strane investitora urbanističkog projekta.

Zatim, daljom analizom dolazimo do saznanja da je za potrebe razrade urbanističkog projekta Pokrajinski zavod za zaštitu prirode izdao Rešenje o uslovima zaštite prirode dana 13.05.2021. U navedenom rešenju se navodi da je predmetno područje na kome se planira gradnja u zaštitnoj zoni Nacionalnog parka Fruška gora, u granicama ekološki značajnog područja „Fruška gora i Koviljski rit“, ekološke mreže Republike Srbije, kao i unutar izdvojenog staništa strogo zaštićenih vrsta BEO021 Kesten kod Rakovca. Sve navedene zone definisane su Prostornim planom područja posebne namene Fruška gora.

Analizom dokumenta dolazimo do zaključka da su uslovi iz Rešenja u suprotnosti sa Zakonom o zaštiti životne sredine (član 21) jer nije uspostavljena integrisana zaštita područja za očuvanje kvaliteta prostora i održavanja prirodne ravnoteže u celini. Takođe, Rešenje je u suprotnosti sa Zakonom o zaštiti prirode (član 7 i 8) jer su rešenjem ugrožene mere zaštite prirode i planiranja, uređenja i korišćenja prostora, prirodnih resursa, zaštićenog područja i ekološke mreže, jer su u nesaglasnost sa režimima zaštite koji su definisani Zakonom o zaštiti prirode (posebno član 35).

Članom 35. Zakona o zaštiti prirode zabranjena je izgradnja u prvom stepenu zaštite, u drugom stepenu zaštite moguće je vršiti restauraciju i revitalizaciju prostora, dok je u trećem stepenu zaštite pored restauracije i revitalizacije dozvoljen razvoj sela i unapređenje seoskih domaćinstava i uređenje objekata kulturno-istorijskog nasleđa.

Ova analiza i osnovni zaključci poslužiće nam kasnije u definisanju Zahteva za poništenje Rešenja kojim je odobren urbanistički projekat.

Početak izgradnje turističko-ugostiteljskog objekta na lokalitetu Kesten, avgust 2020.

Dana 31.01.2022.godine Pokret OŠFG podnosi Zahtev za inspekcijski nadzor urbanističkog projekta na lokalitetu Kesten i upućuje ga pokrajinskoj urbanističkoj inspekciji, a paralelno i republičkoj urbanističkoj inspekciji.

U zahtevu se navodi da je potrebno da se inspekcija izjasni pre svega o osnovnim formalnim pitanjima i usmerava se fokus inspekciji na one delove projekta koji su sporni u kontekstu zone neposrednog uticaja na Nacionalni park Fruška gora (definisano područje na lokalitetu Kesten).

Tako se navodi da je potrebno da se inspekcija izjasni o sledećim pitanjima:

1. Da li je procedura usvajanja urbanističkog projekta sprovedena na zakonit način od strane Komisije za planove?
2. Da li je jedina primedba na urbanistički projekat zakonski i osnovano odbijena od strane Komisije za planove?
3. Da li je formulacija naziva urbanističkog projekta adekvatna, s obzirom na to da je objekat turističko-ugostiteljske namene, a ne poljoprivredno domaćinstvo?

U nastavku slede osnovne tvrdnje iz Zahteva za inspekcijski nadzor:

Tvrdnjom br. 1 ukazuje se na činjenicu da je bila neophodna prethodna izrada Plana detaljne regulacije, a na osnovu smernica iz Prostornog plana područja posebne namene Fruška gora (posebno poglavlja 1.1.1. Pravila uređenja u prostornoj celini „Nacionalni park“ i 1.1.2. Pravila uređenja u prostornoj celini „Područje neposrednog uticaja na Nacionalni park“), takođe i na osnovu smernica iz Prostornog plana Opštine Beočin.

Sama činjenica da je u pitanju izgradnja objekata turističko-ugostiteljskih sadržaja, Prostorni plan područja posebne namene FG više nego jasno upućuje na neophodnost izrade Plana detaljne regulacije.

Odredbom je propisano sledeće: „Opis granica turističkih lokaliteta: planirane turističko-sportsko-rekreativne površine, kao i turistički lokaliteti (turistički centar I kategorije, turistički lokaliteti II kategorije, centri verskog turizma – manastiri i specijalizovani turistički centri) gradiće se na osnovu odgovarajućih planova detaljne regulacije tj. izgradnja, rekonstrukcija i uređenje ovih lokaliteta vršiće se na osnovu urbanističkih projekata, ako zadržavaju postojeće regulacije“.

Tvrdnjom br. 2 ukazuje se na činjenicu da je kroz urbanistički projekat nedovoljno opisana i nedovoljno grafički prikazana geneza spajanja parcela, da je nezakonito urađeno pripajanje javnih nekategorisanih puteva, jer je time onemogućeno javno korišćenje stanovnicima naselja Rakovac, Ledinci i Salakcija, a takođe je posetiocima Nacionalnog parka onemogućena dostupnost njegovog područja. A posebno je akcentovano narušavanje granice Nacionalnog parka koje je uzrokovala preparcelacija, tj. spajanje preko 40 parcela na lokalitetu Kesten.

Tvrdnjom br. 3 se ukazuje na kršenje smernica iz Rešenja o uslovima zaštite prirode od 13.05. 2021.godine koje je izdato od strane Pokrajinskog zavoda za zaštitu prirode za potrebe izrade urbanističkog projekta. Smernice su narušene s obzirom da se tokom 2020.godine odvijala nezakonita gradnja betonskog puta i da je pokrajinska građevinska inspekcija donela Rešenje o obustavljanju radova i zatvaranju gradilišta. Kroz tvrdnju br.3 posebno se insistira na uspostavljanju komunikacije sa pokrajinskom građevinskom inspekcijom kako bi se dobile preciznije informacije.

Na kraju Zahteva naglašava se da su prioritetne aktivnosti za implementaciju Prostornog plana Opštine Beočin: zaštita prirode, aktivna zaštita zaštićenog područja, očuvanje biodiverziteta ukupnog prostora. Takođe, predočava se značaj lokaliteta Kesten i neadekvatan pristup u planiranju izgradnje na poljoprivrednom i šumskom zemljištu kojim se krši nekoliko zakona.

Ovim Zahtevom je na kraju traženo da inspekcija obustavi realizaciju urbanističkog projekta i vrati proces na polaznu poziciju, tj. na neophodnost izrade Plana detaljne regulacije kako bi se sprečile dalekosežne negativne posledice po prirodu i javni interes u celini.

Zanimljivo je da je odgovor od strane pokrajinske urbanističke inspektorke stigao u roku od nekoliko dana, da se ona proglasila nenadležnom i da nema ingerencija da kontroliše usklađenost urbanističkog projekta sa planskom dokumentacijom, niti da preduzima upravne radnje prema navodima dopisa, uzimajući u obzir da je rok od 30 dana predviđen Zakonom o planiranju i izgradnji istekao.

Nešto kasnije pristiže i odgovor od republičkog urbanističkog inspektora (preciznije 10.02.2022.) koji usmerava na pokrajinsku urbanističku inspekciju.

Analizirajući dalje informacije, Pokret OŠFG se odlučuje na sledeći korak u institucionalnoj borbi i 17.05.2022.godine pokreće Zahtev za poništenje Rešenja o uslovima zaštite prirode za izradu urbanističkog projekta Kesten prema čl. 183 i čl. 184 Zakona o opštem upravnom postupku pred Pokrajinskim sekretarijatom za urbanizam i zaštitu životne sredine.

Pokrajinski sekretarijat za urbanizam i zaštitu životne sredine 23.05.2022. šalje obaveštenje kojim objašnjava kako urbanistički projekat nije upravni akt prema čl. 16 Zakona o opštem upravnom postupku i da nema osnova za primenu članova 183 i 184 Zakona o opštem upravnom postupku, te da nemaju ovlašćenja drugostepenog organa u postupku potvrđivanja ovog urbanističkog projekta.

Lavirint svih navedenih akata, nadležnosti i nenadležnosti doveo je do paradoksalne situacije da su institucije, udovoljavajući interesima investitora Petrića, svesno izazvale nepopravljive posledice po zaštićeno područje prirode najviše kategorije.

Izgradnja puta na lokalitetu Kesten

5. "UPOMOĆ" INSPEKCIJA

U okviru ovog poglavlja tekstualno i grafički predstavljamo kojim smo se inspekcijama obraćali, kakve su bile reakcije, kojim još inspekcijama/institucijama planiramo da se obratimo kako bismo „oslobodili“ lokalitet Kesten.

Kako je obim i obuhvat raznih aktivnosti na brdu Kesten od strane investitora Petrić nemoguće sagledati u kratkom vremenskom periodu, i kako analiza jednog dela dokumentacije otvara nova pitanja o aktivnostima koje dovode da raznih oblika kršenja zakona i uzurpacije javnog prirodnog dobra, tako se i Pokret OŠFG odlučuje na niz manjih koraka i prijava prema inspekcijskim službama i institucijama.

Prvi Zahtev za vanrednim inspekcijskim nadzorom podnet je 18. 03. 2022. godine prema Pokrajinskom sekretarijatu za urbanizam i zaštitu životne sredine i prema Republičkom geodetskom zakonu u vezi sa kupoprodajom parcela br. 2470, 2471, 2472, 2473, 2474, K. O. Rakovac, Opština Beočin, Kesten, koja je realizovana između vlasnika „Matica holding“ d. o. o. Novi Sad i Sanje Petrić (ugovor realizovan 2019. godine). Sve parcele se nalaze u zoni Nacionalnog parka Fruška gora, podležu Zakonu o zaštiti prirode, čl. 60 Pravo preče kupovine i čl. 68 Obaveze upravljača.

Pokret OŠFG smatra da je ova kupoprodaja nezakonita jer nadležne institucije Republike, Pokrajine i Opštine nisu dobile ponudu za pravo preče kupovine i traži od nadležnih institucija da izvrše nadzor i donesu odgovarajuća rešenja čija primena će otkloniti nezakovitosti.

O navedenom pitanju postupka nadzora nad kupoprodajom o kojoj je reč najpre se oglasio Republički geodetski zavod 21.03.2022.godine, i to obrazloženjem da ne postupa u nadzoru nad radom javnih beležnika budući da je pomenuta kupoprodaja overena 21.04.2017.godine pred javnim beležnikom, ali da stoje činjenice koje zakonski obavezuju o pravu preče kupovine i da organ koji je doneo akt o zaštiti ima pravo da pokrene sudski postupak radi poništenja ugovora o kupoprodaji u zakonski propisanom roku. Takođe, lice koje ima pravo preče kupovine tužbom može zahtevati da se ugovor o kupoprodaji oglasi bez dejstva prema njemu i nepokretnost njemu proda pod istim uslovima (kako u svom odgovoru naznačava RGZ).

Dana 07. 04. 2022. stiže i odgovor od pokrajinske inspekcije za zaštitu životne sredine u kojem se ona proglašava nenadležnom imajući u vidu da se parcele ne nalaze u zoni Nacionalnog parka, da pitanje prava preče kupovine nema kaznene odredbe čl. 125, 126 i 127 Zakona o zaštiti prirode i da ne postoji osnov za njeno postupanje.

Zbog ovakvog odgovora pokrajinske inspekcije za zaštitu životne sredine, Pokret OŠFG 28.04. 2022. godine upućuje Prigovor na rad inspektorke zaštite životne sredine i to Upravnoj inspekciji Ministarstva državne uprave i lokalne samouprave, Ministarstvu zaštite životne sredine i Pokrajinskom sekretarijatu za urbanizam i zaštitu životne sredine. U prigovoru se insistira na činjenici da je Zakonom o zaštiti prirode (čl. 121, stav 26) predviđeno da inspektor naredi izvršenje i drugih zakonom propisanih obaveza u određenom roku, zatim prema članu 122 inspektor je dužan da pored mera za koje je ovlašćen obavesti i druge nadležne organe ukoliko je došlo do povrede i drugih zakona i propisa, a kojima se uređuje pitanje od značaja za zaštitu životne sredine, te u slučaju da utvrdi povrede zakona obavezan je da bez odlaganja obavesti ministra kako bi zajednički izvršili nadzor i preduzeli odgovarajuće mere. Takođe se naglašava i čl. 62 Zakona o opštem upravnom postupku, po kome je predviđeno da ukoliko organ nije nadležan on ostaje u obavezi da podnesak prosledi nadležnom organu.

Upravni inspektorat se prvi oglasio po navedenoj predstavi 06.05.2022. godine, obaveštenjem u kome navodi da je upućen zahtev neposrednom rukovodiocu pokrajinske inspektorke za zaštitu životne sredine da se izjasni i izvrši nadzor nad radom po navedenoj predstavi.

Dana 19.05.2022. stiže i odgovor od zamenika pokrajinskog sekretara za urbanizam i zaštitu životne sredine u kome se ističe da je sprovedena unutrašnja kontrola rada inspektorke, da je pritužba neosnovana i da se prigovor može uputiti koordinacionoj komisiji za inspekcijski nadzor Republike Srbije. Vidimo da se u potpunosti ignorišu navodi iz prigovora i da ne postoji spremnost da se pristupi rešenju navedenog pitanja, da državne službe postupaju krajnje rigidno i bez želje za saradnjom i upućivanjem zahteva drugim instancama koje bi mogle da ponude rešenja.

To vidimo i iz odgovora Koordinacione komisije za inspekcijski nadzor Republike Srbije koja nakon upućenog prigovora, dana 13.06.2022.godine putem mejla odgovara (neformalno) kako nije nadležna da postupa i da se prigovor uputi neposrednom rukovodiocu pokrajinske inspektorke.

U međuvremenu, dana 31.05. 022. pristiže i arogantan odgovor od strane Ministarstva zaštite životne sredine u kojem nam se pojašnjava čl. 52 Zakona o inspekcijskom nadzoru, u smislu da nismo ni pročitali ovaj član zakona. Ovakav odgovor pokazuje krajnje neozbiljno, kompromitujuće i neodgovorno ponašanje institucija prema građanima.

Na osnovu svega, Pokret OŠFG se odlučuje na ponovno obraćanje Pokrajinskom sekretarijatu za urbanizam i zaštitu životne sredine i 29.06.2022. ponovo pristiže identičan odgovor da je pritužba neosnovana.

Zašto je pritužba neosnovana, zašto nijedna od navedenih instanci nije imala potrebu da konsultuje i druge instance i institucije, zbog čega su se svi proglasili nenadležnim? Očigledno je da je na delu pritisak privatnog interesa i krajnje birokratsko postupanje, karakteristično za zarobljene institucije.

Kako problem u vezi sa pravom preče kupovine ne bi ostao nedorečen, Pokret OŠFG 26.04. 2022. upućuje Državnom pravobranilaštvu Zahtev za pokretanje postupka preispitivanja zakonitosti prodaje i otuđenja parcela Nacionalnog parka Fruška gora.

U navedenom zahtevu se navodi da su navedene kupoprodaje parcela „realizovane u cilju zadovoljenja privatnog interesa i ukazuju na direktnu odgovornost upravljača JP "Nacionalni park Fruška gora" koji nije pravovremeno reagovao na otuđenja navedenih parcela, iako je imao saznanja o tome kao upravljač. Na celom lokalitetu Kesten nizom "dogovora" fizičkih lica, supružnika Petrić sa Eparhijom sremskom i upravljačem JPNPFG uzurpirano je nekoliko javnih nekategorisanih puteva, a pre svega nekategorisani putevi KO Rakovac 4018 i 4045 upravo na osnovu ovih nezakonitih prometovanja parcelama zbog nepoštovanja prava preče kupovine. Ovim aktivnostima su najgrublje narušena i osnovna načela zaštite prirode, kao i slobodno korišćenje zaštićenog područja prirode shodno članu 58. Korišćenje i posećivanje zaštićenih područja i članu 59 (Obaveze korisnika ili vlasnika nepokretnosti) Zakona o zaštiti prirode. Nepropisnom prodajom i razmenom parcela onemogućeno je korišćenje navedenih javnih puteva i atarskog puta koji ide upravo preko parcela koje su otuđene, čime je narušen javni interes, slobodno korišćenje i kretanje zaštićenim područjem prirode i integralno funkcionisanje zaštite prirode na području NPFG.

Ovim Zahtevom se od državnog pravobranioca traži da pokrene postupak poništavanja navedenih kupoprodajnih ugovora u cilju zaštite javnog interesa i prava građana da se slobodno kreću javnim putevima i zaštićenim područjem prirode, kako je to pozitivno-pravnim propisima regulisano.

Državno pravoobranilaštvo nas informiše da ono nema ovlašćenja da postupa po predstavi jer predmet ugovora nije javna već privatna svojina, ali i nakon provere informacija kod RGZ-a konstatuje da je rok za prigovor istekao jer je ugovor potvrđen 12.09.2018. Na kraju svog odgovora Državno pravobranilaštvo zaključuje da u pogledu postupanja po Zakonu o zaštiti prirode, po kojem je rok 5 godina a ne 3 godine, namerava da podnese Ministarstvu zaštite životne sredine zahtev za dalje izjašnjenje. Pratimo dalji razvoj ovog pitanja i uputićemo zahtev za pristup informacijama od javnog značaja u narednom periodu kako bismo dobili izjašnjenje Ministarstva zaštite životne sredine.

Deo ograđenih parcela preko kojih ide tradicionalna žuta planinarska staza

Drugi zahtev za vanrednim inspekcijskim nadzorom, pokrenut 04.05.2022.godine, takođe je upućen Pokrajinskoj inspekciji za zaštitu životne sredine i Republičkom geodetskom zavodu. Tema ovog inspekcijskog nadzora je povreda granice Nacionalnog parka Fruška gora tokom postupaka parcelacija koji su sprovedeni novembra 2020. Iz navedenih postupaka parcelacije (spajanja niza manjih parcela) vidimo da dolazi do spajanja parcela koje su van granice NPFG i parcela koje su unutar granica NPFG, čime se menja granice Nacionalnog parka Fruška gora koja je definisana Zakonom o nacionalnim parkovima. Takođe, ovom prijavom Pokret OŠFG naglašava da se problem usložnjava, jer su navedene parcele sastavni deo novog prostornog rešenja urbanističkog projekta na lokalitetu Kesten, čime se pored Zakona o nacionalnim parkovima krši i Zakon o zaštiti prirode (posebno čl. 27– zaštićena prirodna dobra i čl. 30 – nacionalni park).

Prvo pristiže odgovor RGZ-a 05.05.2022.godine da RGZ nije nadležan da postupa po ovom pitanju.

Ubrzo, dana 17.05.2022.godine pristiže poziv za uređenje podneska (dopuna i pojašnjenje) od strane Pokrajinske inspekcije za zaštitu životne sredine u kojem se sugerise da je potrebno dopuniti prijavu činjeničnim opisom radnje, odnosno predočavanjem načina na koji je došlo do povrede granice NPFG tokom postupka preparcelacije i kršenja Zakona o nacionalnim parkovima. U dopuni zahteva od 25.05.2022.godine, Pokret OŠFG pojašnjava kako spornom parcelacijom onih parcela koje predstavljaju granicu Nacionalnog parka sada postaju deo nove parcele (njihov broj više nije ni katastarskoj evidenciji) i praktično bez bilo kakve procedure ili odobrenja dolazi do promene teksta opisa granice Nacionalnog parka Fruška gora koji je zakonski definisan.

Neposredno pred završetak ove studije slučaja pristigao je odgovor na zahtev za pristup informacijama od javnog značaja 13.09.2022.godine, iz kojeg saznajemo da se pokrajinska inspektorka zaštite životne sredine opet proglasila „nenadležnom“ i da nema saznanja o tome ko jeste nadležan po navedenom pitanju, a da je nekim slučajem propustila da o svemu tome obavesti podnosioca predstavke.

Treći zahtev za vanrednim inspekcijskim nadzorom, u vezi sa žičanom ogradom koja ometa kretanje životinja i ljudi na području lokaliteta Kesten, upućujemo 10.05.2022.godine Pokrajinskoj inspekciji za zaštitu životne sredine. Iz dokumenata (Zapisnik i Izveštaj o stručnom nadzoru) saznajemo da je nadzor vršen u periodu 23.05 – 14.06.2022. godine, na licu mesta zajedno sa stručnim licem iz Pokrajinskog zavoda za zaštitu prirode. Konstatovano je da je ograda postavljena na ovom lokalitetu, da je postavljena u skladu sa Rešenjem o uslovima zaštite prirode, da je postavljeno ojačanje od žice, da su na nekoliko mesta uočeni jasni tragovi prolaska divljih životinja, ali da je „sve u najboljem redu“. Ovakav epilog stručnog i inspekcijskog nadzora je evidentno kršenje Zakona o zaštiti prirode jer se grubo i direktno zanemaruje činjenica fragmentacije staništa životinja što kumulativno i trajno ugrožava životinjski svet.

Primeri naših inspekcijskih prijava i njihovi epilozi samo potvrđuju i saznanja Državne revizorske institucije koja je tokom 2021. godine obavila reviziju upravljanja nacionalnim parkovima i došla do zaključka da su inspekcijske službe neefikasne i da nije u dovoljnoj meri prisutna međusektorska saradnja. O svemu će detaljnije biti razmatrano u poglavlju br. 7 (Uloga zarobljenih institucija – Opšti pogled na nivou Srbije).

Lokalitetu Kesten

6. "TIŠINA" INSTITUCIJA

U okviru ovog poglavlja tekstualno i grafički predstavljamo sažetak institucionalne borbe koja uključuje brojne inspekcijske prijave, žalbe, pokretanja upravnih sporova, brojne zahteve za informacijama od javnog značaja, zatim reakcije institucija i epilog institucionalnih aktivnosti. **Na delu je taktika kupovine vremena kako bi se legalizovalo bezakonje.**

Ovo poglavlje započinjemo pričom o najslikovitijem primeru opstrukcije institucija, odnosno prijavi šumarsko-lovnoj inspekciji koju Pokret OŠFG pokreće nakon saznanja da je Pokrajinska građevinska inspekcija donela Rešenje o zatvaranju gradilišta za bespravnu izgradnju puta na potesu Kesten krajem oktobra 2020.godine. Navedenom prijavom se dokumentuju saznanja o seči u NPFG koja se odvijala u periodu od februara do aprila 2020. godine.

U svetlu svih saznanja, u prijavi se navodi da je navedena seča izvršena u cilju krčenja trase za izgradnju betonskog puta, da je došlo do bespravne gradnje, što se dokumentuje Rešenjem pokrajinske građevinske inspektorke i pregledom satelitskih snimaka iz 2019. i 2020. godine iz kojih se vidi da je na navedenoj trasi puta bila gusta šuma i da je bespravna seča izvršena na čitavoj ovoj trasi...

Kako nakon odmicanja vremena ne dolazi do ikakve reakcije od strane šumarsko-lovne inspekcije, Pokret OŠFG prvo 19.04.2021. podnosi Prigovor na rad inspekcije i Zahtev za donošenje rešenja po inspekcijskoj prijavi pred Pokrajinskim sekretarijatom za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo.

U prigovoru se insistira na sledećim činjenicama:

1. U važećim osnovama gazdovanja šumama nije predviđen nijedan put, pa je sečom šume i izgradnjom puta prekršen Zakon o šumama.
2. Rešenje o uslovima zaštite prirode je pribavljeno od strane Eparhije sremske za potrebe privatnih lica, a ne za potrebe izgradnje protivpožarnog puta ili puta u funkciji upravljača.
3. Rešenje o uslovima zaštite prirode, protivno Osnovama gazdovanja šumama, izdato je za izvođenje radova na postojećoj trasi puta koja Osnovama nije planirana.
4. Trasa puta vodi do privatnog imanja i nije u upravljačkoj funkciji protivpožarnog puta.
5. U poređnom analizom satelitskih snimaka iz 2019. i 2020. godine vidi se da put nije postojao i da je došlo do nezakonite seče šume duž novonastale trase puta.

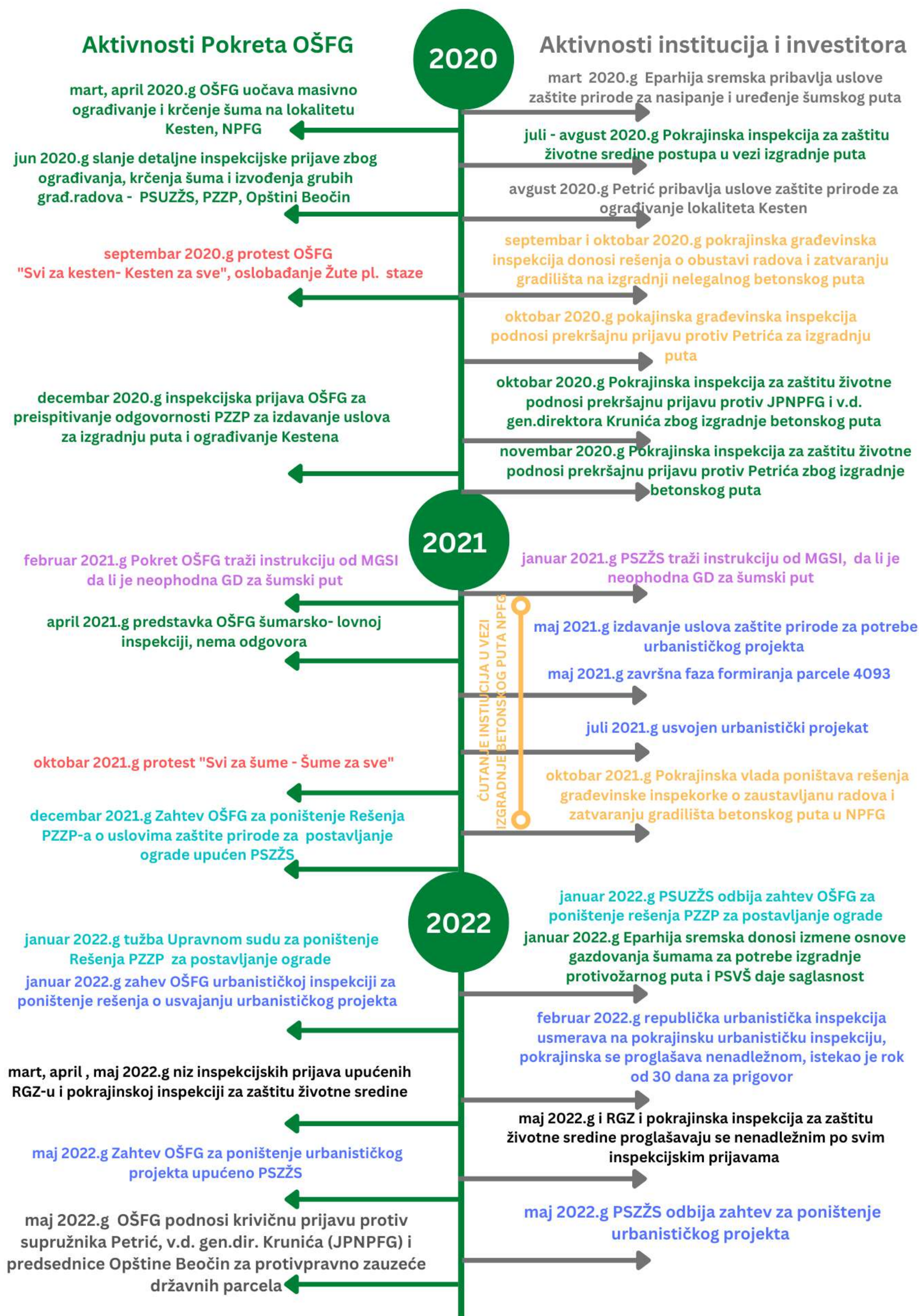
Ovu predstavku Pokret OŠFG ponavlja isto i 05.04.2022. godine, jer sa protokom vremena nije bilo nikakvog odgovora nadležnih. **U periodu potpune tišine i neoglašavanja šumarsko-lovne inspekcije tokom godinu i po dana, što je najočigledniji primer opstrukcije institucija i otvorena pokazna vežba kako se staje na stranu interesa moćnog privatnog kapitala, nastaje sledeći set dokumenata koji legalizuju bezakonje:**

1. Upravni odbor Eparhije sremske, a prema molbi Kancelarije za šume eparhijskog Upravnog odbora donosi odluku 23.08.2021. kojom se odobrava izmena i dopuna Osnova gazdovanja šumama, a vezano za nasipanje i uređenje šumskog puta na pravcu Manastir Rakovac – Kesten kota 360.
2. Pokrajinski zavod za zaštitu prirode dana 30. 11. 2021. donosi mišljenje o ugrađenosti uslova u Osnove gazdovanja šumama.
3. Eparhija sremska dana 11.01.2022. donosi izmene i dopune Osnova gazdovanja šumama za period 2017–2026. godine, gde se navodi da je izmena nastala zbog potrebe izgradnje protivpožarnog puta.
4. Pokrajinski sekretarijat za poljoprivredu vodoprivredu i šumarstvo dana 28.01.2022. donosi rešenje kojim daje saglasnost na izmene i dopune Osnova gazdovanja šumama za gazdinsku jedinicu „Šume Srpskog pravoslavnog manastira Rakovac“

Jasno je iz svega navedenog da je Pokrajinski sekretarijat za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo bio „zauzet“ na pripremi „papirologije“ za legalizaciju šumskog puta na lokalitetu Kesten i da nije imao „dovoljno vremena“ da se pozabavi inspekcijskom prijavom Pokreta OŠFG. Taktika kupovine vremena se isplatila, bezakonje je legalizovano.

Primer nereagovanja ili reagovanja Pokrajinskog sekretarijata za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo, u službi privatnog interesa a na štetu javnog interesa, jeste paradigma situacije u kojoj nije postojao nijedan papir, a sada je investitor dobio ceo set potrebnih dokumenata zahvaljujući kojima je legalizovano bezakonje.

VREMENSKI OKVIR U KOME SU SE ODVIJALE RAZLIČITE AKTIVNOSTI INSTITUCIONALNE BORBE

7. ULOGA ZAROBLJENIH INSTITUCIJA – OPŠTI POGLED NA NIVOU SRBIJE

U okviru ovog poglavlja tekstualno i grafički sažeto predstavljamo situaciju sa ostalim nacionalnim parkovima u Republici Srbiji prema izveštaju Državne revizorske institucije (u daljem tekstu: DRI) iz decembra 2021. godine.

Uočivši probleme Državna revizorska institucija je tokom 2021. godine sprovela reviziju i u decembru 2021. godine objavila izveštaj „Upravljanje nacionalnim parkovima u Srbiji“.

Uočeni su problemi, identifikovane aktivnosti, proces i faktori ugrožavanja područja nacionalnih parkova kao što su: urbanizacija područja, nedostatak komunalne infrastrukture, nerešen sistem zbrinjavanja otpadnih voda, razvoj neadekvatnih oblika turizma, požari, erozija, klizišta, bespravna seča šuma, loša sabračajna infrastruktura, eksploatacija mineralnih sirovina i drugo.

U svom izveštaju DIR konstatuje da je poslednjih godina u porastu tendencija širenja naselja i pojačana urbanizacija usled izgradnje raznih objekata. Osim „planskih“ izgradnji, apostrofira se pojačani pritisak za izgradnjom objekata van zona koje su predviđene za gradnju. Konstatuje se da ovi neplanski objekti ugrožavaju živi svet, prirodna staništa više ugroženih vrsta, nagomilava se komunalni otpad, ne rešavaju se komunalne otpadne vode, narušava se ambijentalna funkcija područja, kao i postojeće turističko-rekreativne funkcije.

DIR podseća da su nacionalni parkovi područja sa većim brojem raznovrsnih prirodnih ekosistema od nacionalnog značaja, istaknutih predeonih odlika i kulturnog nasleđa u kojima čovek treba da živi usklađeno sa prirodom. Naglašava se da su nacionalni parkovi jedina zaštićena područja koja se proglašavaju na osnovu zakona i imaju dve osnovne funkcije: zaštitu prirode i korišćenje šuma (održivo korišćenje šumskih prirodnih resursa). Zato je najveći izazov, kako navodi DIR, očuvanje osnovnih prirodnih vrednosti i usaglašavanje potreba zaštite prirode u granicama nacionalnih parkova sa potrebama korišćenja prostora za ljudske aktivnosti.

U identifikaciji problema DIR uočava da, iako je Zakonom o nacionalnim parkovima iz 2015. godine definisano uključivanje stručne javnosti i građana u praćenje rada nacionalnih parkova, formiranje Stručnih saveta i Saveta korisnika još uvek nije zaživelo. Takođe se konstatuje činjenica da saveti korisnika, bez obzira na to što su formirani u nacionalnim parkovima Tara, Đerdap i Fruška gora, nisu dovoljno doprineli unapređenju upravljanja zaštićenim područjem.

DRI je jasno pokazao da se upravljanje nacionalnim parkovima suočava sa mnogobrojnim problemima, što ilustruje i predmet naše studije slučaja, lokalitet Kesten. Najvažniji zaključci govore o primarnoj odgovornosti nadležnog Ministarstva zaštite životne sredine, nadležnih opština i samih upravljača nacionalnim parkovima.

Nacionalni park Fruška gora

Predstavljamo najvažnije zaključke u sažetku:

1. Nisu usvojena i usaglašena sva planska dokumenta u oblasti zaštite prirode, što govori o neefikasnom planiranju upravljanja nacionalnim parkovima s obzirom na to da su planovi upravljanja dostavljeni na usvajanje pre desetak godina i još uvek nisu usvojeni. Ovo je direktna odgovornost Ministarstva zaštite životne sredine.
2. Problem usaglašenosti planova užeg područja u skladu sa planovima šireg područja – odgovornost nadležnih opština, Republike i Pokrajine (kad je u pitanju NPFG).
3. Usvajanje urbanističkih planova od strane nenadležne instance, tj. opština ih usvaja umesto nadležno Ministarstvo zaštite životne sredine (ili Pokrajinski sekretarijat).
4. Opštine se prilikom donošenja urbanističkih planova rukovode Zakonom o planiranju i izgradnji, a zanemaruju Zakon o nacionalnim parkovima, kada je u pitanju pribavljanje saglasnosti nadležne instance, pa izostanak saglasnosti stvara rizik da se nedovoljno kontroliše planiranje prostora nacionalnih parkova.
5. Upravljači nemaju potpunu kontrolu nad aktivnostima koje se odvijaju na teritoriji zaštićenog područja, naročito u vezi sa izdatim građevinskim dozvolima za izgradnju u zaštićenim područjima, divljom gradnjom i naplatom naknada. Uvedeni punktovi kontrole ne ostvaruju svoju funkciju, a Ministarstvo zaštite životne sredine ne vrši nadzor niti izveštava o ovoj problematici.
6. Veći obim seča šume od planiranog obima.
7. Nedovoljna aktivnost čuvara.
8. Nedovoljno postupanje nadležnih inspekcija.
9. Nepostupanje po donetim rešenjima o rušenju objekata.
10. Izostanak koordinacije i saradnje nadležnih subjekata koji je doveo do rasta bespravne gradnje u granicama nacionalnih parkova.

Iz sažetog preseka zaključaka DIR vidimo da je sektor zaštite prirode izuzetno zanemaren, pa ne čudi ni činjenica što Republika Srbija još uvek nema donetu Strategiju zaštite prirode, a samim tim ni akcione planove za realizaciju, niti efikasne mehanizme kontrole sa aspekta primene Zakona o zaštiti prirode i Zakona o nacionalnim parkovima.

Posledice su brojne, a jedna od izuzetno izraženih je dominacija drugih sektora nad sektorom zaštite prirode, pre svega sektora izgradnje. Indikatori ovog zanemarivanja su neefikasnost institucija, njihov slab kapacitet, neodgovornost, nemar i inertnost u postupanju.

Vrlo izražene posledice su takođe visok nivo pritiska koji dolazi od strane izvršne vlasti, političkih i finansijskih centara moći, malih i velikih investitora. Ovo sve u upravnim postupcima dovodi do klijentelizma od strane nadležnih službi i službenika prema investitorima, a takođe i do korupcije i trgovine uticajem. Najzad, upravljanje zaštićenim područjem na način da se zaštita i očuvanje prirodnih dobara od javnog značaja ne ukazuju kao prioritet, za rezultat ima zadovoljenje privatnog na štetu javnog interesa i uništavanja prirodnih vrednosti sa trajnim posledicama.

Zato je naša studija slučaja „(Ne)zaštićeno prirodno dobro NPFG – Kesten” ilustrativan primer svih zaključaka do kojih je došla i Državna revizorska institucija. Ova studija je paradigma stanja u kojem su se našla zaštićena područja prirode, ali i generalno prirodna dobra koja su osnov postojanja i opstajanja svakog naroda.

Stavovi izraženi u ovoj Studiji su stavovi autora i ne predstavljaju nužno stavove Hajnrih Bel fondacije.